

Qeqqata Kommuniani pilersaarusiornerup nassuiaateqarnera 2011.

Saqqummiunneqarnera november 2011.

0. Imarisaa.

- 1. Aallaqqaasiut.**
- 2. Eqikkaaneq – inuutissarsiutitigut siuariartornermik sammininneq.**
- 3. Innuttaasut killiffiat ineriartornerallu**
 - 3.1. Pingaarnertut ineriartornerit**
 - 3.2. Tunngavigisat**
 - 3.3. Innuttaasut amerlassusaannut iluarsiiisutit**
- 4. Inuutissarsiutit.**
 - 4.1. Aalisarneq piniarnerlu.**
 - 4.2. Takornariaqarneq**
 - 4.3. Aatsitanik paaaviit, sinerissap avataani uuliasiorneq naturgassilu**
 - 4.4. Alumiiniliornissamut suliniutit ilippanartuulu**
- 5. Isertitanut pissutsit.**
- 6. Illoqarfiup aaqqissugaanerani nunassittarnerup pissusia**
- 7. Attaveqaatit**
 - 7.1. Mittarfeqarfiit heliportillu.**
 - 7.2. Umiarsualiviit.**
 - 7.3. Aqquserngit.**
- 8. Pisortatigut kiffartuussinerit.**
 - 8.1. Paaqqinnittarfiit**
 - 8.2. Atuarfeqarfik**
 - 8.3. Inuusuttunut ilinniarfiit**
 - 8.4. Nuttarnerulernissamut suliniutit**
 - 8.5. Sunngiffimmi sammisaqartitsinerit**
 - 8.6. Utoqqarnut immikkoortoqarfik**
 - 8.7. Pisortatigut kiffartuussinerit allat**
- 9. Pilersuinerit teknikkikkullu sanaartukkat.**
 - 9.1. Imerk pilersuineq**
 - 9.2. Innaallagissamik pilersuineq**
 - 9.3. Kuuffissuarnik attaveqarneq**
 - 9.4. Kiassarneqarnermik pilersuineq**
 - 9.5. Eqqagassanik suliaqartarneq**
 - 9.6. Telekkut attaveqaqatigiinneq**
- 10. Kulturikkut kingornussassaq**
 - 10.1. Nunaannarmi oqaluttuarisaneq - Unesco-site**
 - 10.2. Illut eqqissisimatitat eriagisassallu**

11. Nunaannarmi.

- 11.1. Pinngortitaq, piniarneq takornariaqarnerlu.**
- 11.2. Aatsitassaqarnermik immikkoortoqarfik**

12. Kingullermi kommunip pilersaarusionerani pilersaarusiaq

- 12.1. Sisimiut kommune**
- 12.2. Maniitsoq Kommune**
- 12.3. Pilersaarusionerq – 2010.**
- 12.4. Pilersaarusionerit allat**

13. Pilersaarusionerup nassuiaatiliernerani atukkanut iserfissat.

- 13.1. Immikkoortunut pilersaarusiaq politikkillu.**
- 13.2. Naalagaaffiup soqutigisaanut kommunip pilersaarusionerqarneranik naleqqiussineq.**
- 13.3. Nunap immikkoortuisa ineriartortinnissaannut pilersaarutip (NIIP) nassuiaataa.**
- 13.4. Akileraartarneq atugarissaarnerlu pillugit Isumalioqatigiissitap isumaliutissiissutaa.**
- 13.5. Assartuussineq pillugu Isumalioqatigiissitap isumaliutissiissutaa.**
- 13.6. Kalaallit Nunaani najugaqarfinni inooriaatsinik Nord Regiop misissuina.**
- 13.7. Asimi nunamut pilersaarusionerimi nuna tamakkerlugu malitassat**
- 13.8. Aatsitassanut Ikummatissanullu Pisortaqaqarfiup nittartagaa**
- 13.9.**

1. Aallaqqaasiut.

1.1. Pilersaarusionerup nassuiaatigeneqarnera tullinguuttoq, Pilersaarusionerup aamma nunaminertat atornerqartarnerat pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 17, 17. november 2010-meersoq malillugu suliaavoq, imalu inatsit oqariartuuteqarpoq:

§ 15. § 14, imm. 2, nr. 1-imi nalunaarutitut tunngasutut taaneqartoq ukuninnga imaqsinnaavoq:

1) Killiffimmut nassuiaat immikkoortukkaarlugu agguagaq, tassunga ilanngullugu kommunimi nunassittarnermi pissutsit, kommunimi innuttat inuussutissarsiutillu ineriartornerat kiisalu sanaartornermi pissutsit pillugit nassuiaat.

2) Anguniagassanut immikkoortoq, kommunalbestyrelsip kommunimi ineriartortitsinissamut nunaminertanillu atuinissamut kommunalbestyrelsip anguniagaanik nassuiaaffiusoq, tassunga ilanngullugit inissianik inuussutissarsiorfinnillu annertusaaneq, attaveqarnermi atortut aamma isumaginninnikkut, kulturikkut ilinniartitaanikkullu sullissiviit, sumiiffiit sukisaarsaarfiusinnaasut kiisalu sumiiffiit nunaannarmiittut.

3) Pilersaarummut nassuiaat, kommunimi pilersaarummi pilersaarutitut allanut, tassunga ilanngullugit nuna tamakkerlugu pilersaarutitut, Naalakkersuisut kommunillu aningaasaqarnermut pilersaarutaannut, kiisalu kommunit maannamut pilersaarutigisaannut qanoq naleqqiussinissamik nassuiaaffiusoq.

Siullermik pingaarnertullu nassuiaat killiffiuvoq, inuiaqatigiinnut pilersaarusionerfigisatsinnut ataatsimut isiginninnissamut ilimasunnissamullu sakkussaasoq, taassumalu saniatigut kommunip pilersaarusionerata suliarinerani suna aallaaviussanersoq oqaluttuartuussalluni.

Avatangiisitsinni kommunip suliffeqarfiutaata arlaatigut malunnaateqarneranik atortup ataatsimut isiginninnermik pilersitsisussaassalluni, sammisat assigiinngitsut imminnut suleqatigiinneranik ikorfartoqatigiinneranillu paasisaqarfiussalluni.

Allatut oqaatigalugu sulisunut nutaanut sulisutoqqanuttaarlu, nassuiaat Qeqqata Kommunianut ilisarititsisutut atorsinnaassalluni.

Maluginiaqquneqassaaq, pilersaarusionerup nassuiaataa kommunip iluani sulisut, kommunillu avataani peqatigiiffinni attuumassuteqartuni sulisut arlaqartut suleqatigiinneratigut pilersinneqarmat. Isiginneriaatsit assigiinngitsut arlaqartut paasisaqarfigineqarnerini suliaq nukittorsarneqarsimalluni.

Nuna tamakkerlugu suliniutitut atortoq ingerlanneqarpoq, soorlu makkunanga Nunap immikkoortuisa ineriartortinnissaannut pilersaarutip Nord Regio nalunaarutit, Akileraartarnerup atugarissaarnerlu pillugit Isumalioqatigiissitap isumaliutissiissutaa innersuussullu, naggataagullu Assartuussineq pillugu Isumalioqatigiissitap isumaliutissiissutaa innersuussullu.

2. Eqikkaaneq – inuutissarsiutitigut siuariartornermik sammininneq.

Qeqqata Kommunia ataatsimut isigalugu aammalu illoqarfinni nunaqarfinnilu ataasiakkaani ineriartortitsinissamut periarfissanik sammininnerit, immikkoortumi uani toqqarniarneqarput.

Periarfissat saqqummertut, assigiinngitsutigullu suliassat assigiinngitsut saqqummersut suliarineqarnissaanut kommunip pilersaarusiornera qanoq atorsinnaanerlugu sammissavarput.

Tullinnguuttuni inuutissarsiutitigut siuariartornermik – takornariaqarnek – aatsitassanik paaaviit aammalu – uulia naturgassilu sammineqassapput, tassungalu tapiliullugu ilinniartitaaneq sammineqassalluni. Inuutissarsiutilli pioreersut ikorfartornissaannut ineriartornissaannullu periarfissaannik pilersitsisinnaanitta paasinissaa aamma pingaaruteqarpoq, taamaalillutik ineriartortuarsinnaassallutillu pingaaruteqartuassallutik.

Kommunip pilersaarusiorneqarnerani nioqquteqarfiit ilanngullugit eqqarsaatersornissarput pingaaruteqarpoq, taamaalillutik namminersorluni aningaasaliinerit erniaqarluarnissaannik periarfissanik pilersitsisoqassalluni.

Kalaallit Nunaani ullumikkut inuutissarsiutitigut siuariartorneq, soorlu takornariaqarnek, nukinik pissamaatinik atuinermik, aatsitassanik paaaneq, aammalu uulia naturgassi sammineqarnerupput, taamaattumik inuutissarsiutinut taakkununnga qanoq killigititanik piumasaqaateqarnissamut aaqqissuinissamik aammalu Kalaallit Nunaanut pitsaanerpaamik aningaasaqarnikkut iluanaaruteqarnissaanut sammineqarnissaanut pingaaruteqarpoq.

Kalaallit Nunaani suliassat agguataarneqarneri naalagaaffittut qaffasitsigisumik killigititanik piumasaqaatinik aalajangiiffigisaapput. Immikkoortuni assigiinngitsuni aktianik piginneqatigiiffinnik Namminersorlutik Oqartussanit pigineqartunik pilersitsisoqarpoq, taakkulu killigititanut piumasaqaatinik, inuutissarsiutinut allanut imatut unaminartortaqanngitsumik aqutseqataallutik.

Kommunimi sunnersinnaasagut ikorfartorsinnaasagullu tassaapput, sumiiffinni killigititanik piumasaqaatit, taamaalilluni suliffeqarfiit Qeqqata Kommuniani inissiinissaminnik orniginartitsilissalluni. Qitiusumik aalajangiisartut ataavartumik sapinngisamik sunnernarsinnaavagut, taamaalillutik inuutissarsiutillit namminersortut pitsaasumik atugassaqartinnissaanik pilersitsissalluta.

Pingaarnertut isigalugu namminersorlutik inuutissarsiuteqartut nunarsuarmut tamarmut unammillernissamut ineriartortinneqarnissaat pingaartupilorujussuuvoq, taamaalilluni inuutissarsiutitigut unammillersinnaasumik – nutaaliorsinnaanermik – nutaanik isumaliornernik aammalu suliffeqarfinnik pissanganartunik orniginartunillu nutaanik pilersitsisoqarsinnaassalluni. Kalaallit Nunaani aningaasaqarnikkut nammineq napatissinnaasumik pilersitsiniarnermi, piumasaqaatit tamakku tamarmik inissinneqareertariaqarput.

Inuutissarsiutini siuariartortuni suliffissaqarnikkut periarfissat tamakkiisumik atorluarneqarniarnerini, ilinniarsimasunik sulisoqarnissamik qanoq qulakkeerinissamik sammininnissaq pingaaruteqarpoq.

samminninneq atualinnginnermi aallartisarneqareertariaqarpoq, tassani ilinniarnermut systemimi inernerit pitsaasut inissinneqariissallutik.

Illoqarfiup ineriartortinneqarnerani innuttaasullu sapinngisamik inuunermut atugassarititaasunut pitsaanerpaamik killiliinissamut qanoq avatangiisitsinni aaqiinissap samminissaa pingaaruteqarpoq, taamaalilluni suliffeqarnermi – ilaqutariinnermi – sunngiffeqarnermi – ilinniagaqarnermi – meeraanermi – inersimasuunermi – inuusuttuunermi il.il. ataqatigiisinneqarnissaanik periarfissiinissamik pilersitsineqassalluni.

Susassaqartunut takornarissanullu kiffartuussinnermi imminut napatissinnaasunik aaqiinernik qulakkeerinissaq aamma pingaaruteqarpoq. Nukissamik imminut akilersinnaasumik akikitsumillu, eqqakkanik suliaqarnermi, imikunut suliaqarnermi aammalu imermik pilersuineramik il.il. imminut napatissinnaasumik tunniussisinnaaneq pingaaruteqarportaaq.

Nukissaqarnermik immikkoortortaq ingammik siunissami inuutissarsiutitigut siuariartortuni pingaarnerpaajusinnaavoq, inuutissarsiornermik ineriartortitsinnermik allamik ataqatigiissillugu. Maniitsumi alumiiinilorfiup nukissanik tamakkunannga, tassa erngup nukinganik nukissiorfinnik atuinissamut takussutissiivoq. Kalaallit Nunaani ataavartumik nukissamik nioqqusiornissamik periarfissanik arlaqarpoq. Anorip nukinga, ulittarnermi tinittarnermilu turbinet, kissassutsip nukinga, seqerngup nukinga il.il. tassani eqqaaneqarsinnaapput.

Sisimiut

Inuutissarsiutinik pioreersunik samminnineq.

- Aalisarneq
 - Umiarsualivimmi pioreersumi tulattarfinnik inissaaleqilersitsinnginniassammat ineriartortitsinissamut periarfissanik, taamatullu umiarsualivimmut atatillugu ilitsivissaqarnissaq qulakkeerniarlugu pingaarnertut sammineqarpoq.
- Sanasut suliffissuaqarfiillu
 - Inuutissarsiuteqarfiit ataasiakkaat sapinngisamik, illoqarfiup ineriartortinneqarneranut ajornartorsiulersinnagit ineriartortillugit.
- Inuutissarsiutit namminersorfiusut.
 - Illoqarfiup qeqqanut atatillugu inuutissarsiutinik namminersorfiusunik pilersitsinissamut periarfissat, tassani pisiniarfiit qulaanni inuutissarsiutinik namminersorfiusunik quleriinnik ataatsimik marlunnillu sanaartornissamik periarfissaqassalluni.
- Niuerneq
 - Aqqusinersuaq sinerlugu pisiniarfinnik ataatsimoortitsineq, taamaalilluni pisiniarfiit ersinnerulernissaanik samminnineq.
- Ilinniartitaaneq
 - Ilinniartoqarfiit ullumikkut inissisimaffiani ineriartortitsinissamut, inuusuttut ilinniarkiinnik naammattumik inissaqartitsinissamut pilersitsinissamut

samminnineq. Inuusuttunut ilinniarfeqarfiit imminnut ikorfartoqatigiinnerat isumassarsiorfigisarnerallu nukittuffigaat.

Inuutissarsiutitigut siuariartorfiit.

- Takornariaqarneq
 - Umiarsuarnik takornariartaatit tulattarfimmut tulassinnaanissaanut periarfissaqalernissamik pilersitsinissamik sammineqarpoq, taamaalilluni umiarsuit takornarissallu pitsaanagerusumik kiffartuussinnaassallugit.
 - Hotelimut sisamanik imaluunniit tallimanik ullorialimmut nutaamut inissaqartitsinissamut pilersitsinissamik sammineqarpoq
 - Takornarissat misigisaqartinneqarnissaannut periarfissanik pitsaaliuinissaq sammineqarpoq
 - Immikkoortumi sisorarnermik timersornermut periarfissanik atuilluarnissamik sammineqarpoq.
 - Sisimiut Kangerlussuullu akornanni sikuiuitsup nunaminertaasa ammarneqarnissaa sammineqarpoq - taamaalilluni immikkoortuni tassani takornariaqarnermut periarfissat pitsaanagerusumik atorpeqarsinnaallutik.
 - Imeqarfiit killingi angallavigeqqusaanngitsut takornariaqarnermut ineriartortitsinissamut akornutaannginnissaa anguniarlugu, imermik pilersuinerup allatut suleriaaseqartarnissamik sammineqarpoq.
- Uulia gassilu
 - Uuliamik gassimillu misissuinerneq, kingusinnerusukkullu piiaanernut, inuutissarsiutitigut periarfissanik pilersitsinissamut sammineqarpoq. Umiarsualivinnik ilitsivissanullu inissaqartitsilluarnissamut pilersitsinissamut periarfissanik aamma pilersitsisoqassalluni.
- Aatsitassanik piianeq.
 - Aatsitassanik misissuinerneq, kingusinnerusukkullu piiaanernut, kiffartuussinissamik periarfissanik pilersitsinissamut sammineqarpoq.
- Nukissanik pissamaatit
 - Nukissanik pissamaatinik pitsaanagerpaamik atuinissamut suliniutit suli ingerlanneqarput, taassuma ataani ataavartumik nukissiorfiit assigiinngitsut sunniivigeqatigiinneri.
 - Nukissamik pilersuinerneq annertunerpaartaa ataavartumik nukimik ingerlanneqarnissaa sapinngisamik qulakkeerniarneqassalluni.

Maniitsoq

Inuutissarsiutinik pioreersunik periarfissat.

- Aalisarneq
 - Aalisarnermut tulattarfiup atatiinnarneqarnissaanut periarfissaqartuarnissaa, aalisakkerivinnullu il.il. nioqqusiornissamut atortunik pilersitsinissamut periarfissaqarnissaanut sammineqarpoq.
- Sanasut suliffissuaqarfiillu

- Sanasunut suliffissuaqarfinnullu orniginartumik nunaminertamik inissinneqarnissaat sammineqarpoq, taamatuttaarlu alumiiniliorfimmik pilersitsinissamat aalajangeereernermi suliap aallartinneranut
- Inuutissarsiutit namminersorfiusut.
 - Illoqarfiup pioreersup qeqqani inuutissarsiutinut tamakkununga pilersinneqarnissaanut periarfissiinissaq sammineqarpoq.
- Niuerneq
 - Illoqarfiup pioreersup qeqqani pingaarnertut niuertarfiit ataatsimoortinneqarnissaanik pilersinneqarnissaanut periarfissiinissaq sammineqarpoq.
- Ilinniartitaaneq
 - Meeqqat atuarfiata pioreersup annertusarneqarnissaa, efterskolillu aallartisaqqammersup inissaqartinneqarnissaata ineriartortinneqarnissaanut pilersitsinissaq sammineqarput.

Inuutissarsiutitigit siuariartorfiit.

- Takornariaqarneq
 - Maniitsumi aasaanerani ukiuuneranilu orniginartumik takornariaqartitsinissamat periarfissanik pilersitsinissaq sammineqarpoq, immikkoortumi pinngortitamik pisuussutit, qulimiguulik atorlugu sisorariartitsineq aammalu sisorarnermi atortuutit pioreersut aallaavigineratigit.
- Uulia gassilu
 - Maniitsup kitaani uuliamik gassimillu misissuinerini, piaanernilu suliffeqarfiit kiffartuussinissamik periarfissanik pilersitsinissaq sammineqarpoq.
- Aatsitassanik piianeq.
 - Aatsitassanik piaanissamat periarfissanik suliffeqarfiit misissuinerini, tamatumalu kingorna piaanerni suliffeqarfinnik kiffartuussinissamat periarfissanik pilersitsinissaq sammineqarpoq.
- Pinngortitami pissamaatit
 - Alumiiniliorfimmik pilersitsinissamat pitsaanerpaamik piumasaqaatinik pilersitsinissaq sammineqarpoq, taamatuttaarlu ataqatigiitsitsinerit kingunerisinnaasat atorluarnissaanik periarfissanik pilersitsinissat sammineqarlutik.

Kangerlussuaq

Inuutissarsiutinik pioreersunik periarfissat.

- Piniarneq
 - Toqoraavinnik il.il. atuilluarnissaq pilersinniarlugu, ungoorilluni piniarnissamik periarfissamik pilersitsinissaq sammineqarpoq.
 - Tammajuitsussarsinniarluni piniartarnerup periarfissaanik atuilluarnissaq sammineqarpoq, tassanilu neqip atorluarneqarnissaa, tuttullu umimmaallu

uumasuutigineqarsinnaaneranut atuisinnaanermik periarfissat sammineqarput.

- Sanasut suliffissuaqarfiillu
 - Nunaminertanik orniginartunik immikkoortitikkanik qulakkeerinissaq sammineqarpoq.
- Inuutissarsiutit namminersorfiusut.
 - Nunaqarfiup qeqqanut atatillugu pilersitsinissamut periarfissiinissaq sammineqarpoq
- Niuerneq
 - Pisiniarfinnik ataatsimoortitsinissaq sammineqarpoq
- Ilinniartitaaneq
 - Efterskolip ingerlatiinnarneqarnissaanut aammalu ilisimatusarluni pikkorissarnerit ingerlatiinnarneqarnissaanut periarfissanik ikorfartuinissaq sammineqarpoq.

Inuutissarsiutitigut siuariartorfiit.

- Takornariaqarneq
 - Nunaqarfiup takornariaqarnermut periarfissai atorluarniarlugit, takornarissanut imminut akilersinnaasunik orniginartunillu unnuiffissanik assigiinngitsunik periarfissanik pilersitsinissaq sammineqarpoq.
 - Takornariartaatinik umiarsuarnik pitsaanerusumik kiffartuussinissamut periarfissaqarniarluni, Kangerlussuarmi umiarsualivimmik pilersitsinissamut periarfissaq sammineqarpoq.
- Uulia gassilu
 - Uuliamik gassimillu misissuineri kiffartuussinissamik periarfissanik, tamatumalu kingorna suliffissuaqalernerimi assigiinngitsutigut angallavinnik periarfissanik pilersitsinissaq sammineqarput.
- Aatsitassanik piianeq.
 - Aatsitassanik misissuineri kiffartuussinissamik periarfissanik, tamatumalu kingorna aatsitassanik piiaanermi assigiinngitsutigut angallavinnik periarfissanik pilersitsinissaq sammineqarput. Umiarsualiveqarnermut aqquserngillu aallaavigalugit.
- Pinngortitami pissamaatit
 - Nunaqarfimmut ataavartumik nukissamik pilersuinissamut pilersitsinissamik periarfissaqarnissamik pilersitsinissaq.

Nunaqarfiit sinneri.

Inuutissarsiutinik pioreersunik periarfissat.

- Aalisarneq
 - Nioqqusiassanik nutaanik periarfissanik pilersitsisumik ikorfartuinissaq sammineqarpoq

Inuutissarsiutitigut siuariartorfiit.

- Takornariaqarneq
 - Qulimiguulik atorlugu sisorariartitsinissamik, unnuisarfinnik aammalu umiatsianut tulattarfinnik pitsaasunik pilersitsinissanut periarfissanik qulakkeerinissat sammineqarput
- Aatsitassanik piianeq.
 - Aatsitassanik misissuinermit piiaanermullu atatillugu siuariartotsisinissamut periarfissanut nunaqarfiit atuilluarnissaanik periarfissanik pilersitsinissaq sammineqarpoq.
- Pinngortitami pissamaatit
 - Nunaqarfinni imminut akilersinnaasunik nukissanik aaqqiinernik periarfissanik ikorfartuinissaq sammineqarpoq.

Sammineqartut allat:

- Najugaqarfinnut immikkoortut orniginartut, tikinneqarsinnaaneri aamma sammineqarput
- Meeqqeriveqarfiit pitsaasumik inissitat
- Sunngiffimmi periarfissat orniginartut.

3. Innuttaasut killiffiat ineriartornerallu

3.1. Pingaarnertut ineriartornerit

Pingaarnertut nioqqusiornerit apeqqutaallutik, uani aalisarneq piniarnerlu, Kalaallit Nunaani inuiaqatigiinni ikinnerusuni, nunarsuarmi allamituulli nikerartoqartarpoq, amerlasuukkaartunili annertunerusumik sullerinnerit aammalu nioqqutit pitsaanerusumik assigiiartumillu pitsaassuseqartarlutik. Suliffeqarfinnillu silaannaap allanngoranneranut, pingaarnertut inuutissarsiutinut sanilliullugit innarlerneqarsinnaannginerusunik, siammasinnerusumik inuutissarsiuteqarnikkut suliffissaqartitsiniarnikkullu ilusilersuinerit suliniutigineqarlutik.

Kalaallit inuiaqatigiivini ukiorpassuarni pingaarnertut inuutissarsiutinut, siammasissumik nunassittarnerup pissuseqartumut ikiorsiissutitut tapiineq ingerlanneqartarsimavoq, ilaatigut allamik suliffissaqartitsinissamut periarfissaqannginneq, ilaatigut nuna tamakkerlugu niuerneramik suliffissaqartitsinermillu piumasaqaataasunut ikaarsaarnissaq piffissamik pisariaqartitsinera peqqutaallutik.

Innuttaasut ineriartornerat sammineqartillugu, nunassittarnerup ilusilersorneqaranera suliffissaqartitsiniarnermilu ilusilersortarnerata pingaarutilimmik missiliuinermit imminnut qanittuunerta eqqaamanissaat pingaaruteqarpoq.

3.2. Tunngavigisat

Ukiuni aqqaneq-marlunni kingullerni ineriartorneq pilersaarusiame ilanngunneqarpoq. Ineriartorneq narlusuumik iluarsissummik tapiliuteqarpoq, ukiuni aqqaneq-marlunni siumut 2024-p tungaanut, kommunip

pilersaarusioneranut piffissaliusseq, innuttaasut ineriartornissaanut missiliutitut ersissineqarluni.

Maluginiaqquneqassaaq, illoqarfiit nunaqarfiillu ataasiakkaarlugit, innuttaasutigit missingersuutit suliarineqarneratigit ingerlanniarneqarsimammat. Uppernartumik tunngavilerneqarsinnaasimangilaq, taamaattumik qulaani periuseq toqqarneqarsimalluni.

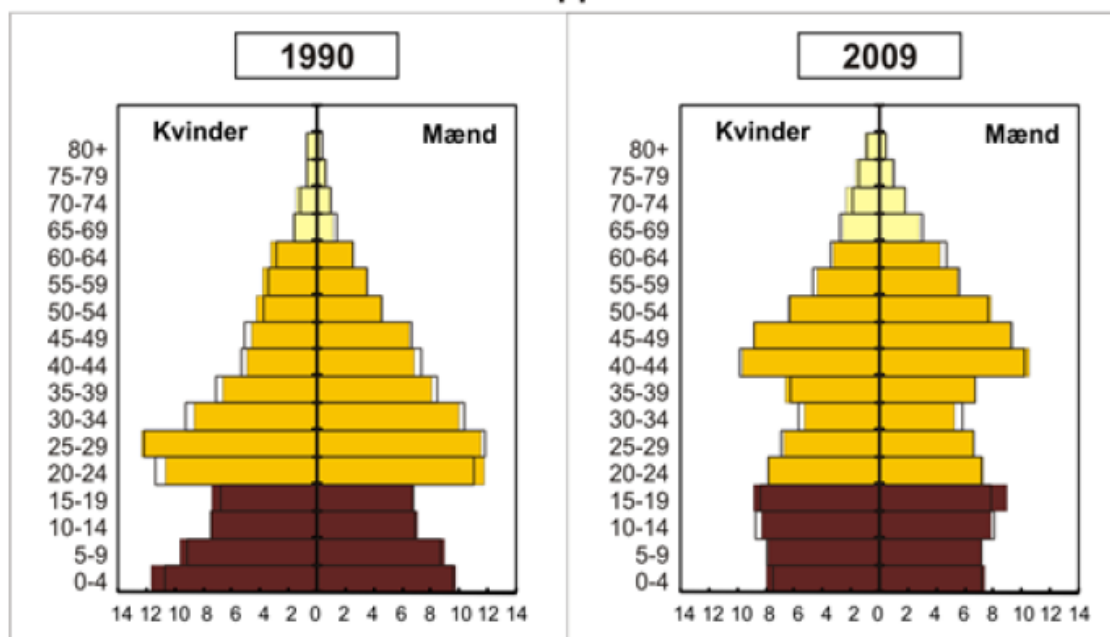
Kisitsisit isigitillugit pingaaruteqarpoq, ineriartornerit tunngavinnik allannguinermit sunnerneqarsinnaasut pineqarmata. IluarsiiSUMMI alumiinilorfeqarlernermit kingunerisinnaasanik naliliinermut atatillugu, taamaallaat missingersuutit allat ilanngunneqarput, soorlu Greenland Developmentimi suliarineqareersimasut tunngavigalugit.

Taakkulu saniatigit pissutsit assigiinngitsut innuttaasut ineriartornerannut sunniuteqarsinnaasut eqqaaneqarsinnaapput. Kangerlussuarmi mittarfeqarfiup atuutiinnarneqarnissaa, siunissami Kangerlussuarmi innuttaasut amerlassusaannut pingaaruteqarpoq, Kangerlussuarmilu takornariaqartitsinermit ineriartortitsinissamut ineriartortilluarnissamut periarfissat annertuut, innuttaasut amerliartornissaanut annertuumik periarfissiisinnaalluni. Kangerlussuarmi innuttaasut aalajaatsimumik amerliartorusaarnerat maluginiassallugu pingaaruteqarpoq, naak Namminersornerullutik Oqartussat/Namminersorlutik Oqartussat ukiut tallimakkaarlugit mittarfeqarfiup matuneqarnissaanut kissaateqarnerminnik nalunaaruteqartartut, taamaaliornikkullu inuutissarsiutitigit siuarsaanissamik – takornariaqarnermut - aningaasaleerusussuseqarnerit annikillisarneqartarlutik.

Nunaqarfinni inuiaqatigiinnik annertuumik sunniisinnaasut tassaaput, uuliamik aatsitassanillu paaanerit takornariaqarnerlu inuutissarsiutitigit siuariartorfiit annertunerusumik suliffissaqartitsinerit illoqarfinni annerusuniissallutik. Taakkulu saniatigit inuusuttut ilinniarsianni imaluunniit annertunerusumik ilinniarsianni inuusuttut ilinniarnissaat sammineqarluni, taamaalilluni nunaqarfinniit innuttaasut illoqarfinnut nuuttarneri annertusiartussallutik. Ilinniarsimasut ilinniakkatik nunaqarfimmi atorsinnaanerannut periarfissat annikittuararsuussapput. Innuttaasut ineriartorneranni tamanna sumiiffiit ilaanni ersarissupilussuuvoq, ukiunilu qaninnerni sumiiffiit sinnerini ersilerartussanganeqarluni.

Innuttaasut amerlassusaannut iluarsiiSUMMI qulaani pissutsit taaneqartut ilanngukkuminaattuupput, ilanngunneqassagaluarunimmi iluarsiiSSUT “eqqoriaaneqarpallaalissalluni”.

Qeqqata

Figur A. Befolkningspyramider for byer og bygder 1990 og 2009. Med forskellige farver er vist børnegruppen (brun), arbejdsstyrken (gul) og ældregruppen (lys gul). Ændring i alderssammensætning har især været markant for bygdernes vedkommende

Meeqqat inunnngortut aalakkaanerulersimasut, meeqqallu toqusartut annertuumik apparitarsimanerat, allerni ukioqatigiikkaat assigiinnerulersimanerata aamma Innuttaasut orpiata ersarissisippaat.

3.3. Innuttaasut amerlassusaannut iluarsisussit

Qeqqata Kommuniani illoqarfinni nunaqarfinnilu innuttaasut agguataarsimanerat ataani eqitsimmi takuneqarsinnaavoq, 2024-p tungaanut amerlassusiliinermut iluarsisummik imaqartoq. Eqitsit pisartutut ineriartorerullu assiliartaatut isigineqassalluni, pissutsit ukiut aqqaneq-marluk kingullit ingerlasimasut allangussanngippata. Oqaatigineqareersutulli pissutsit assigiinngitsut pequtaallutik, ineriartorneq sunnerneqarsinnaavoq.

Qeqqatami innuttaasut amerlassusaanut iluarsissut.

Inuit ukiuni 1999-imi, 2011-mi aammalu 2024-mi sumiiffinnut agguataarlugit amerlassusaat.

	1999	2011	2024
Maniitsoq illoqarfik	2.951	2.747	2.543
Atammik	231	203	175
Napasq	117	91	65
Kangaamiut	486	355	224
Sisimiut illoqarfik	5.149	5.498	5.847
Itilleq	121	114	107
Sarfannugit	115	132	149
Kangerlussuaq	417	544	671
Katinneri	9.587	9.684	9.781
Maniitsoq Aluminium	2.951	2.747	3.947
Alumiiniliorfik			
ilannullugu katinneri	9.587	9.684	10.981

Kommunip pilersaarusioneqarnerani illoqarfiit imaluunniit nunaqarfiit ataasiakkaani pisortatigut kiffartuuussinissamut neqerooruteqarnissami najugaqarfissanullu nutaanut il.il. nunaminertanik nutaanik immikkoortitsisoqassanersoq, iluarsissut missiliutaasutut atorneqarpoq.

4. Inuutissarsiorneq.

4.1 Aalisarneq piniarnerlu.

Aalisarnermut piniarnermullu inuutissarsiorneq ukiuni kingullerni ataavartumik ilusilersorneqarnera ingerlanneqarpoq, sulilu ingerlanneqarluni. Nunarsuarmi sinneratuulli inuutissarsiuutit nunarsuaq tamakkerlugu niuernermit unammillersinnaassagunik, taava piniagassat annertunerit pitsaanerumillu ingerlatseriaaseq qulakkerneqassaaq. Susassaqtullu agguaqatigiisillugu akissaatit attatiinnassagunik, agguaqatigiisillugu inuuniarnermut naapertuuttut, taava isertitaqarnikkut periarfissat qulakkeerneqassapput.

Sineriassorluni aalisarnermiks piniartutullu inuutissarsiuutillit pingaarnertut ilungersorput. Susassaqtut amerlassusaannut naleqqiullugu isertitaqarnissamut periarfissat annikinnerupput, Namminersorlutillu Oqartussanik ikiorsiissutitut aaqqiissutit matumani atuuttut annikillisarneqarnissaannik imaluunniit killilersorneqarnissaannik kissaatigineqarpoq. Taamaalilluni ukiuni kingullerni ineriartorneq takuneqarsimasoq, taamatut ingerlaannarnissaa naatsorsuutigineqassalluni.

Aalisarnermik piniarnermillu inuutissarsiorneqatigut eqqortunik pilersaarusionerikkut, annertuumik periarfissaqarsinnaanera erseqqissassallugu tunngavissaqarpoq, taamatullu nioqqutinik piareersariikkanik nuna tamakkerlugu niuernermit ingerlatsisinnaasissaaq.

Qeqqata Kommuniani suliffeqarfinni assigiinngitsuni, illoqarfinni nunaqarfinnilu tamani tunisisinnaaneq suli periarfissaqarpoq. 2010-mi annertussusaat ilanngussani takuneqarsinnaavoq.

4.2 Takornariaqarnermi ineriartortitsinissamut periarfissat.

Destination Arctic Circle-p ineriartortinneqarnerani "Rough. Real. Remote."-imik ilisarnaammik pilersitsinermi, immikkoortunilu takornariaqarnermik susassaqtut, ornitamilu ineriartortitsisut Nunatsinnilu Takornariaqarnermi Inuutissarsiornermilu Siunnersuisoqatigiit akunnerminni attaveqatigiinnermut suleqatigiinnerup nutarterineqarnerani alloriarneqarpoq.

Nioqqutinik aammalu misigisassanik nutaanik ineriartortitsinerit angalanissamut periarfissanik annertusaasuusut, taava ornitami ineriartortitsinermi periarfissat tassaasarpur, sumiiffinni nunami pioreersumik aammalu takornariaqarnermi killigitanik pingaarnertut nukittorsaanerit, ullumikkut ingerlanneqareersut imaluunniit ingerlanneqartussat.

Nunatsinnilu Takornariaqarnermi Inuutissarsiornermilu Siunnersuisoqatigiit suleqatigalugit immikkoortunik sammisanik pilerisaarinerit, ornitanilu pisunik ussasaarinerit aammalu nittartakkatigut saqquminerit ullumikkut siunissamilu suliniutissatut iliuuseqarfigisassat pingaarnarpaapput. Aningaasat annikittuinnaat atorlugit Destination Arctic Circle-mi misigisat nunarsuarmut siaruaannissaat annertusarniarneqarpoq.

Nunami pioreersumi misigisassani pioreersuni nutaani ineriartortitallu akunnerminni pissanganartorsiorfeqarpoq, taamatullu Kalaallit Nunaat pingaarnertut misigisassarsiorfittut ornigassatut nunarsuarmut paasineqarnerulernissaa, immikkoortumilu ineriartortitsinissamut periarfisat niuernissamullu unammillernartut annertusarneqassallutik.

Taakkulu saniatigut iluminni sunnertiasut unammillernartullu tigussaasut arlaliullutik, pingaarnarillu tassaapput:

Akuersissutit

Annikittuinnarmik takornariaqartitsinermi misigisaqartitsisarnerit, sammisaqartitsinermit ersarissunik killiliiffiqineqarnissaat pisariaqarpoq, taamaaliortoqannginnermimi ingattajaaraluni atuinerit imaluunniit assigiinngippallaartumik unamminerit ingerlanneqarsinnaassallutik.

Tammajuitsussarsiornermi piniarnernut, eqalunniarnernut, qulimiguulik atorlugu sisorariarnernut aammalu nunaannarmi misigisaqarniutigalugu angalaartitsinermi aningaasanik iluanaaruteqarnissamut siunertalinnut, immikkut akuersissutit ornitani misigisaqarniarluni takornariaqartitsinerit annertusiartornissaanut pingaarutilerujussuupput.

Tulattarfinnut pissutsit

Kangerlussuarmi immikkut nunakkut takornariaqarneq aammalu nunap ilaani takornariartaatsit angalaartut killiliiffigineqarnerisa ineriartortinneqassappata, taava attaveqarnermi pissutsit maanna siunissamilu sianigineqarnissaat pisariaqarpoq.

Tulattarfinni pissutsit, ingerlasussat piaareersarneqarneri aqunneqarnerilu takornariartaatsillu nunaqarfinnut illoqarfinnullu tamanut tikinnerminni attaveqarneq annertuumik ajornartorsiorfiuvoq – pitsaanerpaagaangallu akuersarneqarsinnaalluni, ajornerpaaffianili umiarsuaatileqatigiiffiit nunap ilaani umiarsualiviinnut qaangiinnartarnerinut peqquataasarlutik.

Sermersuarmut aqqut

Nunap ilaani takornariartaatsit eqimattakkaarlunilu takornariartitsinerit ullumikkut annertussusaatillugu, Kangerlussuaq kisiartaallu nammassisinnaavoq. Kangerlussuarmiit sermersuarmut aqqut takornariaqarnermut pingaarutilerujussuvoq

Sermersuarmut aqqut iluarsartorneqartuaraluarluni aserfallakkaluttuinnarpoq, aasaanerani takornariat misigisaqarnissaanut aqqut nuanniillortitsisinnaasarpoq, ingerlaarnermillu pisariaqanngitsumik sivitsorsaataasarluni, tamakkulu tamarmik sumiiffimmi ingerlatsisunut angalanissamik tunisaqarnerannik annikillitaasaalluni.

Ilinniartitaaneq nutarterinerlu

Siunissami ornittakkani takornariaqarnermut unamminartut pingaanersaat tassaapput, maannakkut suliaqarfimmi susassaqtunut ilinniaqqiffiusinnaasut amigaataaneri aammalu inuusuttut aallartitsisartut killeqarneri.

Imminut akilersinnaasumik akisussaassusilimmillu takornariaqarnermut nunarsuaq tamakkerlugu piumasaqaatinut nalimmassarneq, nunarsuarmi nittartakkatigut saqqumiuartumi niuernermet periutsinut nutaanut paasinnineq, suliffeqarfinni misigisassarsiorfitsilluni angallassinermik ingerlatalinni, sungiusarluni atorfitsigut sammisanut immikkut ilinniagaqarnerit tamakkuupput unammillernartut sianiginninnissamik pisartiaqartitsisut.

4.3 Aatsitassalerineq, imaanilu uuliasiorneq naturgassilu.

Aatsitassalerineq.

Siunissami qanittumi Kommunimi aatsitassanik paaanissamut periarfissaqarnerinik misissuinissamik ingerlatsisoqarnissaa suli ilimanarpoq, 2011-milu misissuinissamut akuersissutinik nutaanik arlaqartunik aamma tunniussineqarpoq.

Kangerlussuup kujataani nunanik qaqutigoortunik paaanissaq 2015 – 2017-imi ingerlanneqarnissaa naatsorsuutigineqarpoq. Paaanerit aallartinneqannginnerini Kangerlussuup Kangerluani umiarsualivimmik paaaviullu tungaanut aqqusinnermik sanaartortoqaqqaassaaq.

Maniitsup kujataani Niaqornani Olivinimik paaavik matoqqavoq, kingusinneruskulli ammarneqaaqqinnissaanut neriuuteqartoqarpoq.

Kangerlussuatsiani aammalu Kangia kangerluup naqqani misissuineqarpoq, taakkulu saniatigut Kangaamiut – Maniitsup – Napasup Atammiullu eqqaani misissuinerit annertuut ingerlanneqassallutik.

Piffissami matumani misissuinerit qanoq kinguneqarumaarnersut oqaatigiuminaappoq, taamaallaat misissuinerit annertuut ingerlanneqarneri oqaatigineqarsinnaalluni, ukiunilu qaninnerni Qeqqata Kommuniani piiavaait ingerlanneqartussat eqqaaneqareersut saniatigut, Kalaallit Nunaata sinnerani sumiiffinni assigiinngitsuni piiavinnik ammaaneqarumaartoq.

Taamaattumik aatsitassanik piiannermut atatillugu, assigiinngitsutigut ilinniagaqarsimasunik annertuumik pisariaqartitsisoqarpoq, taamaalilluni Aatsitassarsiornermi ilinniarfimmil ilinniartoqarnermi annertuumik ingerlatsisoqartariaqarnissaat naatsorsuutigineqarpoq.

Uulia naturgassilu.

Kalaallit Nunaata imartaani uulianik misissuinerit qanoq ingerlanersut oqaatigiuminaappoq, tassami suliffeqarfissuit kingusissukkut ingerlatsinerimut atatillugu nalunaaruteqartarmata.

2011-mi Kalaallit Nunaata sineriaani uuliamik naturgassimillu suliffeqarfik Cairn kisiartaalluni misissuivoq, ilaatigut Qeqertarsuup qeqertaata avannaani Siggun-ip immikkoortuini marlunni, ilaatigut Nuuk/Maniitsup eqqaani immikkoortuni marlunni. 2012-imi ingerlatassanut atatillugu paasisutissanik soqanngilaq.

2010-mi Cairn-ip aasaanerata kingorna uuliaqarsimanermik il.il. takussutissanik nassaarnerata kingorna, akuersissutinik pisinnaatitaaffinnut pissarsinissamik soqutiginninnerit annertusippot, taamaattumik ukiut tulleriinni susassaqartuniit ingerlatsinerit amerliartornissaat naatsorsuutigineqarsinnaavoq.

2013-imi Sisimiut avataani Husky Energy-p qillerilernissaa naatsorsuutigineqarsinnaavoq.

Uuliamik naturgassinillu misissuinerimil, immaqalu kingusinnerusukkut nioqqusiornermi, Qeqqata Kommuniani kiffartuussinermi inuutissarsiuuteqarsinnaanermut tungngavissamik pilersitsiniartariaqassaaq. Taamaattumik Sisimiuni Maniitsumilu umiarsualivinnik aammalu inuutissarsiuuteqarnermut nunaminertanik pisariaqartinneqartunik periarfissanik qulakkeerinissaq sammineqarpoq, soorlu aamma Kangerlussuup tungaanut aqqusinnermik pilersitsinissaq sammineqartoq. Taamaalilluni uuliamik gassimillu misissuinerimil nassiussuinerimil akisungaatsiarsinnaasumut, piffissaq eqqorlugu isumannaatsumillu nassiussuinerit ingerlannissaat anguniarlugu, patajaatsumik attaveqaatinik qulakkeerinissat periarfissaalluartuulluni.

Misissuinerimil ingerlatanut kiffartuussinissamut peqataanissamullu attuumassuteqartunik ilinniarfimmil pioreersunik annertusaanissamut pilersitsinissaq annertuumik sammineqarluni.

4.4 Alumiiniliorfimmik suliniut periarfissallu.

1. 2011-p aallartinnerani suliniutip killiffia
2. Suliniummi ineriartortitsinissamut periarfissat/ingerlanneqarneranut naatsumik allaaserineqarnera
3. Innuttaasunik peqataaffigineqarneranut allaaserinera
4. Suliniutip pilersinneqarnerani piiakkat/iluanaarutit (kissartup sinneruttup atorluarneqarnera, naatitsiviit, naatitanik naatsitsineq il.il.)

2011-p aallartinnerani suliniutip killiffia.

Ukiut tallimat sinnerlugit Alumiiniliorfimmik suliniut ineriartortinneqarsimavoq, misissuinerit il.il. 2006-imi aallartissimallutik. Misissuinerup ingerlanneqarnerani makku tullinnguuttut paasineqarput:

- Teknikkikkut suliniutip piviusunngortinnissaa ajornanngilaq
- Erngup nukinganik periarfissat sivisuumik atorneqarnissaat ajornanngilaq qularnaranilu
- Suliarinninnermi teknikki akikinnerusoq atorlugu ingerlanneqaralaruni, kinameersunik/asiameersunillu akikinnerusumik sulisunik sanaartornermi sulisoqarnermi suliniutip iluanaaruteqarnissaa pitsaanerulersinnaavoq
- Inuiaqatigiinni aningaasaqarnikkut pitsaasumik sunniuteqarnera, sulinngiffeqartunik imaluunniit akissaatikittuni suliffeqartunik toqqaannartumik imaluunniit toqqaannangitsumik suliaqartilerneratigut annertunerulersinnaavoq
- Misissuinerit assigiinngitsunit inernerit, soorlu pilersaaruserluakkamik avatangiisinut naliliinerup (avatangiisit, pinngortitaq, peqqinnissaq, nunap ilaani ineriartorneq) suliniutip nalilersorneqaqqinnissaanik pisussaaffiliinngilaq.

Suliniummuk immikkut ittumik ilusiliigallartunik amigaateqarpoq, soorlu tullinnguuttunik aalajangiisunik:

Nioqqusiornermi teknologi, suliniutip ilusilersornera aningaasaqarneralu inaarutaasoq.

Avatangiisinut kingunerisinnaasaaniik naliliineq, tassaalluni avatangiisinut sunniuteqarsinnaaneranut naliliineq (VVM) maannakkut suliarineqarpoq

Ersarissunik killiliutinik pisariaqartitsineq (Inuiaqatigiit najugaqavissutut qanoq piumasaqaateqassaagut, sanaartornermik suliniummut aammalu alumiinilorfiup siunissami ingerlanneqarneranut suut pissutsit atuutsissavagut?)

Teknikkikkut ilusilersuinerit 2009-ip ukiaanili uninngapajaarsimapput. Nunani allanit suliniutit unammisanit sanilliullugu, sanaartornermi aningaasartuutit naliliiffigineqanerani akisunerujussuunissaanik takutippaat. Nunani allani assingusunik inuutissarsiutinik annertuunik ineriartortitsinerimi, maleruagassat atuuttut malillugit kiniiserit teknologiiat sulisoqarnerlu atorneqarnissaanik periarfissaqartinneqarpat, taava aningaasartuutit appartinneqangaatsiarneqarsinnaapput.

Suliniummi ineriartortitsinissamut periarfissat/ingerlanneqarneranut naatsumik allaaserineqarnera.

Piffissami aggersumi Naalakkersuisut suliffissarsiuussisarfiit allallu soqutigisaqartut peqatigalugit nassuiaasiissummik suliaqarnissamik eqqarsaatersuuteqarpoq. Suliaq suliniummik annertuumik nunarsuaq tamakkerlugu unammillersinnaasumik Kalaallit Nunaani pilersitsinissami, aningaasaqarnermut periarfissanik pissutsinillu paasissutissiissalluni, inatsisitigullu killissarititanik pisariaqartunik pilersitsinermit peqataassalluni. Suliap pingaanersaasa ilagaat sanaartornermi avatangiisinut sulinermilu avatangiisinut naapertuunnissaa, kalaallillu suliffeqarfiannut sulisunullu ataavartumik periarfissaqartitsinissaq.

Suliniut suli ineriartortitsinerimi fase 2-miippoq, tamannalu Alcoalu isumaqatigiissut malillugu ingerlanneqarluni, Kalaallit Nunaata piginneqataanissaanut aalajangiinermik naammassineqassalluni. Pilersitsinnginnermi suliniutip fase 3-ani sanaartornissap ilusilersorneqarnissaanut suliaqarnissaq sammineqassaaq. Tamakku saniatigut Alcoap, Namminersorlutik Oqartussat Qeqqata Kommunalu isumaqatigiissutit assigiinngitsut ingerlanneqareersimassapput, taamaalillutik illuatungeriit siunissami qanittumi ungasinnerusumilu aningaasaqarnerit, illuatungeriillu pisussaaffissaannik pitsaanerpaamik tamakkiisumik isiginninnerit pisinnaallutik. Ilusilersuinerit isumaqatigiissutillu pingaarutillit aalajangiisussallu maannamut suli ingerlanneqarput.

Suliniutip pilersinneqarnerani piiakkat/iluanaarutit (kissartup sinneruttup atorluarneqarnera, naatitsiviit, naatitanik naatsitsineq il.il.)

Alumiinilorfik piviusunnugussappat, ergnup nukinganik nukissiornermi, nukiiit annertuut pilersinneqassapput. Tassunga atatillugu kissaq sinneruttoq annertoorujussuussalluni, tamannalu allanut siunertanut atorneqarluarnissaat periarfissaassalluni. Aatsitsiviup eqqaani inuutissarsiornermut siunertanut assigiinngitsunuusinnaavoq, aatsitsivimmiillu kissassuseq sinneruttup annertunissa eqqarsaatigalugu, taava Maniitsup qeqertaani arlalinnik

naatitsivinnik pilersitsisoqarsinnaavoq, taakkunanilu naatitaniik assigiingitsunik nioqqusiortoqarsinnaassalluni. Tamakku nunani allanit naatitanik tikisitsisarnernik annikillisaqaataasinnaapput. Piffissami matumani kissassutsip sinneruttup qanoq atorluarneqarnissaanut periarfissanik misissuinissaq ingerlanneqarsinnaavoq.

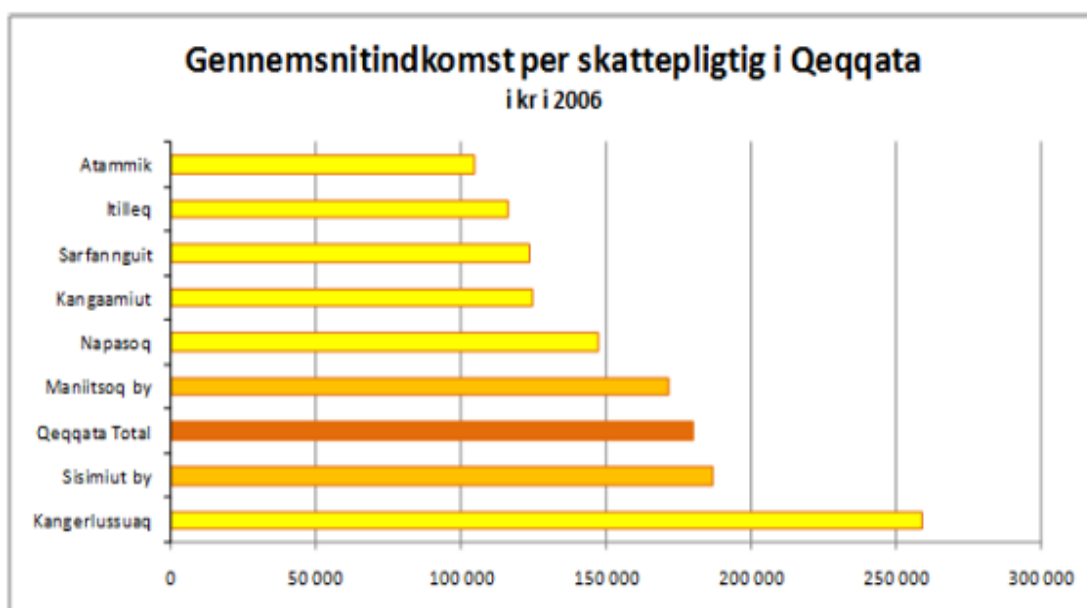
Alumiiniliorfimmik pilersitsinermi, Maniitsumi inuutissarsiutitigut ineriartortitsinissamut misissuinissaq maannakkut sammineqarnissaa pingaaruteqarpoq, ilaatigut pissusissamisoortumik inuutissarsiutinik pilersitsinikkut, ilaatigullu aatsitsivimmik pilersitsinermi ilisimasaqarluartunik atuinikkut inuutissarsiutinik pilersitsinissamut nutaaliortumik aallaartitsinissamut avatangiisinik tunngaviliisuunissaa periarfissaammat

5. Isertitanut pissutsit.

Isertitanut pissutsinut ineriartortitsinissamut naatsorsuutigineqartunut qanoq ilisimasaqarpugut, taamatullu atuinermut – soorlu ineqarnermut – sunngiffimmi illuutitut umiatsianillu angalaarnermut il.il. sunnerneqarsinnaaneq.

Kalaallit Nunaanittaaq inuiaqatigiittut aningaasaqarnerup ataqatigiinneranut qanorlu sunnerneqartarneranut kisitsisinik misissuinissamut suliaq annertuujuvoq. Tunngavittut maluginiarneqarsinnaavoq, kalaallit aningaasaqarnerat imminut nammassinnaangussaguni, taava isertitat akileraartarnermullu akiliutit qaffanneqarnissaat pisariaqarpoq, imaluunnit allatut oqaatigalugu pisortatigut kiffartuussinerit innuttaasullu akileraartarnermut ataatsimut akiliutaasa ataqatigiisilerneqassallutik.

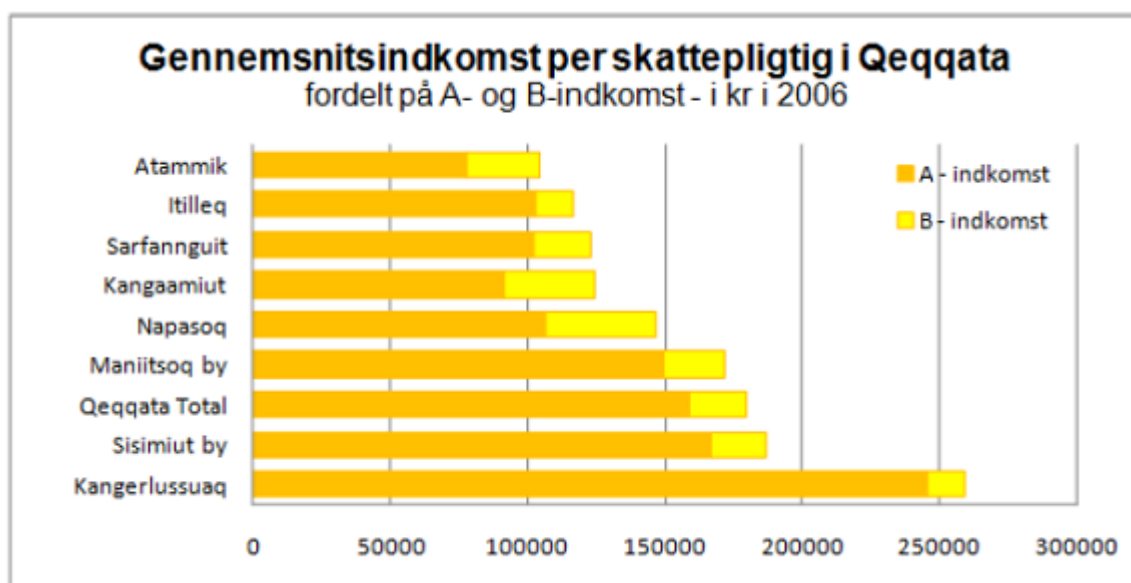
Takussutissiaq A: 2006-imi Qeqqata Kommuniani akileraartartut agguaqasigiisillugit isertitaat.

Takussutissiaq A-mi Qeqqata Kommuniani akileraartartut agguaqatigiisillugit isertitaasa assigiingissutaat takuneqarsinnaavoq. Nunaqarfimmi

Kangerlussuarmi agguaqatigiisillugit isertitat, nunaqarfinnit allanit agguaqatigiisillugit isertitaannit marloriaataanerat ersarippoq. Tassani isertitat annerpaartaat takornariaqarnermiit mittarfeqarfimmiillu isertitaapput. Taassuma saniatigut Sisimiut illoqarfiani innuttaasut agguaqatigiisillugu isertitaat annertunersaavoq, 2006-imi Qeqqata Kommuniani akileraartartumut ataatsimut 180.000 koruuniullutik. Illuatungaanili Atammimmik akileraartartumut ataatsimut agguaqatigiisillugit isertitaat 105.000 koruuniullutik, Kangerlussuarmi akileraartartup ataatsip isertitaasa affaa inorlugu.

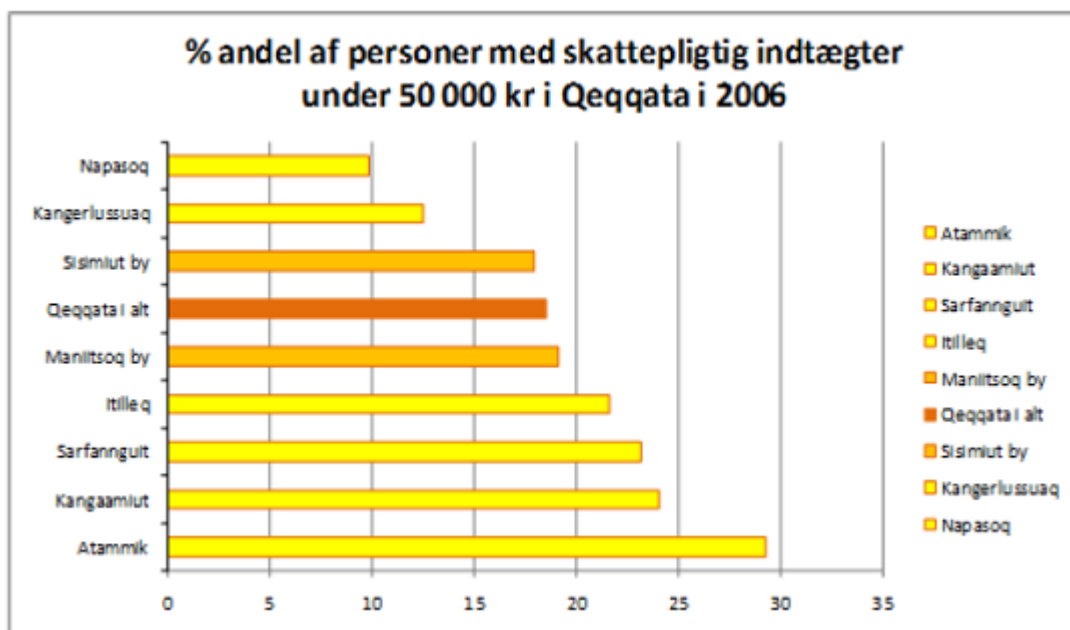
Takussutissiaq B: 2006-imi Qeqqata Kommuniani akileraartartut A-mik B-millu isertitaat.

Takussutissiaq B-p 2006-imi Qeqqata Kommuniani tamakkiisumik isertitat A-mik B-millu agguataarlugit takutinneqarput, taamaalilluni tamakkiisumik isertitanik takussusiisuulluni. Takussutissiaq B-mi soorlu takuneqarsinnaasutut, immikkoortut marluusuni assigiinngissutsit qiviarneqarpata, taava A-mik akileerutilinnik isertitat agguaqatigiisillugit 160.000 koruunimiippat, B-millu isertitat agguaqatigiisillugit 20.000 koruunimiilluni.

Kangaamiuni Napasumilu B-mik isertitat, isertitanut tamarmiusunut 25 %-iuneri maluginiassallugit pingaaruteqarpoq. B-mik isertitat, A-mik isertitaaniit imaluunniit iluanaarutiniit allaanerusut. Inuutissarsuteqarluni suliffeqarfimmiit, taassumalu ataani namminersorluni aalisarnerit, piniarnerit il.il. pingaarnertut isertitaapput.

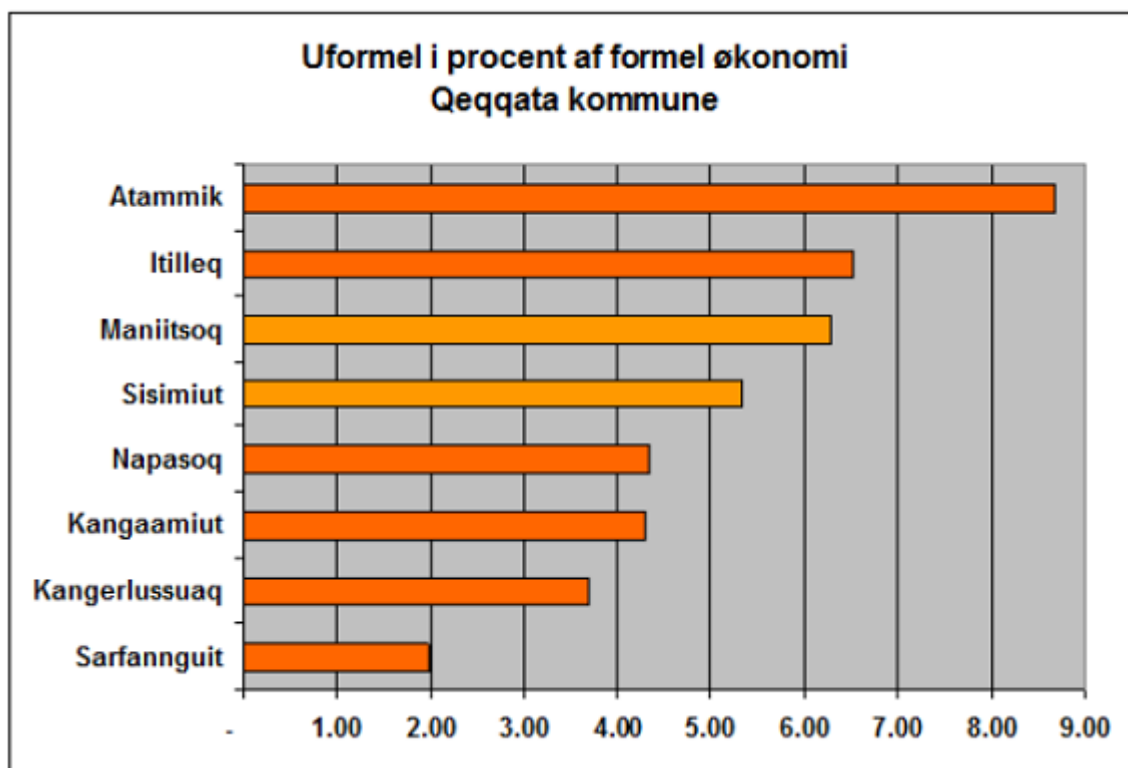
Takussutissiaq C: 2006-imi Qeqqata Kommuniani inuit %-inngorlugit 50.000 koruunit ataallugit akileraarutilinnik isertitallit, %-inngorlugit immikkoortiterneri.

Takussutissiaq C-p Qeqqata Kommuniani inuit ataatsimoorussamik agguaqatigiisillugit, akileraartutilinnik 50.000 koruunit ataallugit isertitaqartut takutippaat, soorlu kalaallit agguaqatigiisinnerani 18 %-imik inissisimasok. 2006-imi inuit 50.000 koruunit ataallugit akileraarutilinnik isertitaqarsimanerat Atammimmi 29%-iunerat aammalu Kangaamiuni 24%-iusimanerat takussutissiamik takuneqarsinnaavoq.

Kommunimilu nunaqarfimmut allamut sanilliussagaanni, taava Napasumi pissutsit allaanerupput. Atammimmi innutaasut 10 %-ii kisimik 50.000 koruunit ataallugit akileraarutilinnik isertitaqartuullutik.

Takussutissiaq D: 2006-imi Qeqqata Kommuniani pisortatigoortuunngitsumik aningaasaqarnerata agguataarnera.

Takussutissiaq D-p Qeqqata Kommuniani pisortatiguunngitsunik / inuussutissanut tunngasunik aningaasaqarnerata 5 %-i sinnilaarlugu agguataarneqarneranik takussutissiivoq. Atammik 10 %-imiingajannermini qaffasinnerpaajuvoq, Sarfannguillu 2 %-imi taamaallaat inissisimalluni. Pisortatiguunngitsumik aningaasaqarnerup nassuiaataa tassaavoq nammineq pisanik, soorlu puisinik nunamilu uumasunik pisanik annertusaaneq. Kalaallit Nunaani ilaqtariit amerlanerit suli ulluinnarni inuussutissaminnut tapertaraat, Qeqqata Kommuniani annertoqjussuamik nunaminertaqarnera innuttaasunit aalisarnermut piniarnermullu atorluarneqartarluni.

Pisortatiguunngitsumik aningaasaqarnerup naatsorsueqqissaanermi eqqortumik takussutissiinersoq apeqqutaavoq. Inuuniarnermi isigalugu ajunngitsupilussuavoq, kisiannili inuiaqatigiittut isigalugu, Kalaallit Nunaani pisortatigut kiffartuussinerup annertoqisumut aningaasaliissuteqarfiusartoq isigalugu, taava annertunerusumik isertitaqarnissaq pisariaqartinneqarpoq.

Allatut oqaatigalugu. Akileraarutitigut 3 – 4 mia-inik isertitanik pilersitineqassappat, tassaasut Kalaallit Nunaata aningaasaqarnikkut imminut napatissinnaalernissaanut pisariaqartinneqartut, suliffeqarfinnik isertitaqarfiulluurtunik amerlasuunik pisariaqartitsisoqarpoq.

Kommunimi aningaasaqarnermut aaqqissuussaananeranut qulaani taaneqartut takussutissiinarsinerupput, tassami naatsorsueqqissaarnerit killeqartut tamakkiisumik paasissutissiisinnaanngimmata

6. Illoqarfiup aaqqissugaanera - nunassittarnerup pissusia.

Nunarsuaq tamakkerlugu ukiuni 50-ine kingullernisuulli, Kalaallit Nunaani ersarissumik nunap qitiusuanut nussornerit ingerlapput, taamaalillutillu nunatta iluani pisut amerlanerit Nuummiillutik, taassumalu ilutigisaanik innuttaasut amerlanerit Nuummut katersuullutik.

Qeqqata Kommuniani ineriartorneq qiviarutsigu, pissutsit tamakku aamma ingerlapput, sammisaqartitsinerit innuttaasullu Sisimiuni katersorneqarput, ilaatigut aamma Maniitsumi Kangerlussuarmilu taamatut ingerlasoqarluni. Pinngortitami pissutsit aammalu innuttaasut sumiiffinni immikkuullarissunik suliffissaqalersitsinerisigut aammalu isertitaqarnissamut periarfissanik pilersitsinerisigut ineriartortitsinerisigullu tamanna pissuseq kipitinneqartarpoq.

Qitiusumut nussornerit attaveqaateqarnikkut najugaqarfiit qeqertani inissisimanerinit pissusimut annertusaasuvoq. Sumiiffinni ikittuinnarni ukioq naallugu illoqarfimmut allamut uteqattaarluni suliartortarnissaq periarfissaavoq. Taamaattumik suliffissaaleqisoqalernerani, suliffissaqarfinnut nuunnissaq pisariaqartarpoq.

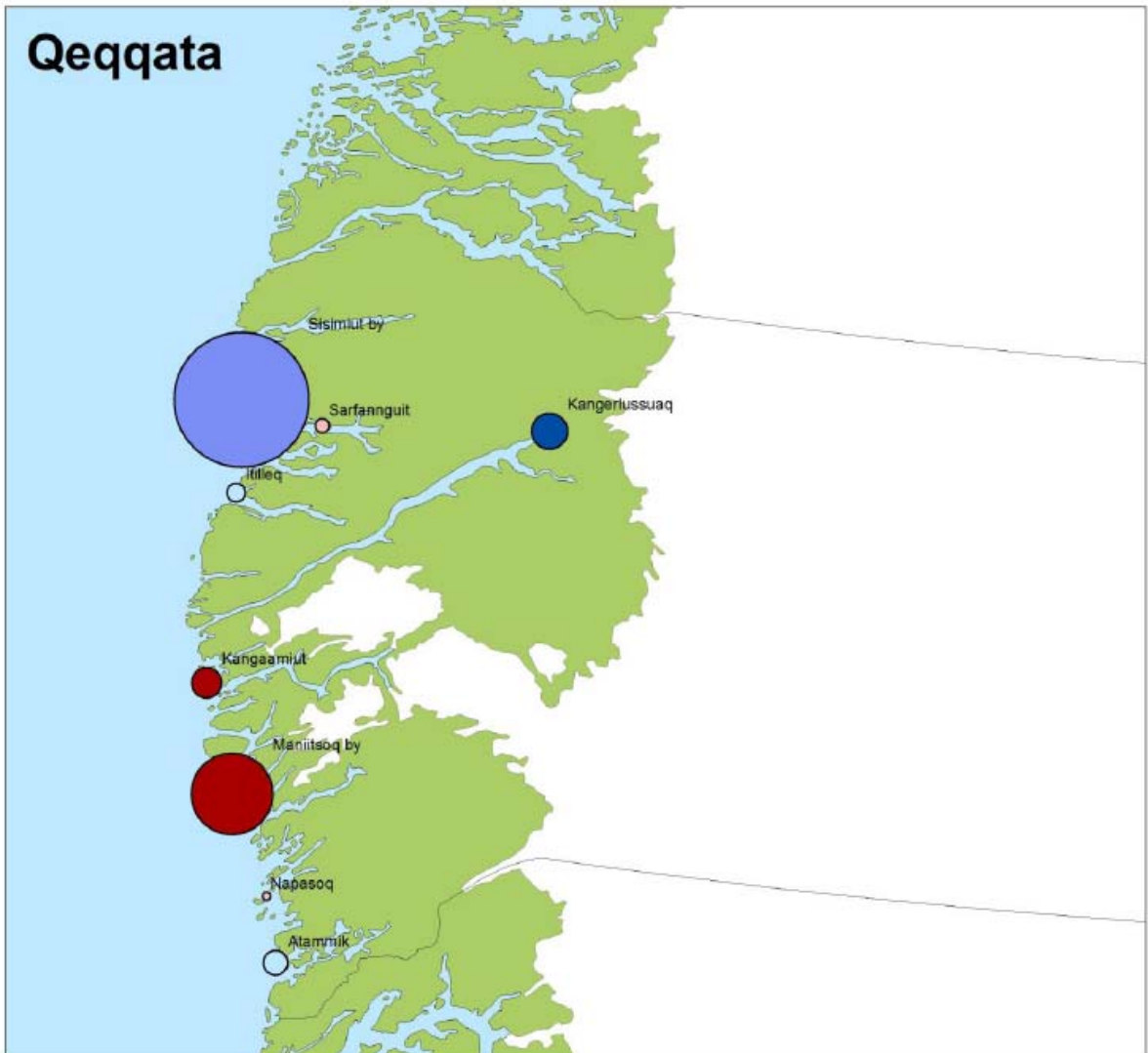
Attaveqaatit piutiinnarnissaanut akisuallaanera peqqutaalluni, inuutissarsiuqarfiit siuariartortut mittarfeqarfinnik umiarsualivinnillu pisariaqartitsisut salliutinneqarnissaat sammineqarpoq.

Ineriartornermut pissutsinut kommunimilu najugaqarfinni, illoqarfinni nunaqarfinnilu, assigiissaartumik kiffartuussinerup atatiinnarnissaanut atatillugu, Qeqqata Kommuniani aamma unammillernartut annertupput.

Apeqqut pingaarneq tassaavoq, sumiiffinni suliniuteqarnikkut nunaqarfinni siammasinnerusumik suliffissaqartitsinerimut tunngaviliinissamik pilersitsisoqarsinnaanersoq, taamaalilluni piniarneq aalisarnerlu kisiisa naatsorsuutigineqarunaarlutik, soorlu takornariaqarnikkut suliniuteqarneq, taamaaliornikkummi ataavartumik isertitaqarnermik pilersitsisoqarsinnaalissalluni.

Nordregio-p naatsorsueqqissaarnermi nalunaarutaata takutippaa, maannamut kalaallit inuiaqatigiivisa nunasisarnerisa aaqqissugaanera atatiinnarneqassappat, taava annertuumik unammillernartoqarpoq. Immikkoortunilu makkunani nutaanik eqqarsaatersortoqarnissaa pisariaqarpoq:

Qeqqata

Total befolkningsændring

Årlig gennemsnitsændring, i %

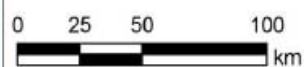
Total befolkningsstigning i 1990-2009

- stabil befolkningsstigning
- med nedgangs perioder; 2005-2009 stigning
- med befolkningsnedgang i 2005-2009

Total befolkningsnedgang i 1990-2009

- med befolkningsstigning i 2005-2009
- med stignings perioder; 2005-2009 nedgang
- stabil nedgang

● Færeholdersteder

Kilde: Grønlands statistik
© Nordregio & NLS Finland

Cirkelns størrelse er relativ til det totale antal personer i landsbyen 1. januar 2009.

- Illoqarfinni kiffartuussinerup qaffasinnerinut illuatungiliullugu, kiffartuussinerup qaffasissuata nalinginnaasup atatiinnarneqarnissaanut aningaasartuutit nalinginnaasut.
- Meeqquqeriveqarnermik ilinniartitaanermilu immikkoortoqarfiani aaqqissuussineq, tunngaviusumik ilinniartitaanerup ineriartortinneqarnissaa atatiinnarneqarnissaalu – taamaalillutik meeqqat ilinniagaqarnermut systemimi ingerlaqqinnissaminnut pitsaanerpaanik periarfissaqartinneqassallutik, taassumalu saniatigut siunissami inuunnerminni tunngavissaannik pilersitsilluni.
- Utoqqaat immikkoortoqarfiani aaqqissuussineq, nunaqarfinni utoqqarnik pitsaasumik kiffartuussiniarneq ajornakusoortarmat.
- Apeqquut pingaarneq tassaavoq, sumiiffinni suliniuteqarnikkut nunaqarfinni siammassinnerusumik suliffissaqartitsinermut tunngaviliinissamik pilersitsisoqarsinnaanersoq, taamaalilluni piniarneq aalisarnerlu kisiisa naatsorsuutigineqarunaarlutik, soorlu takornariaqarnikkut suliniuteqarneq, taamaaliornikkummi ataavartumik isertitaqarnermik pilersitsisoqarsinnaalissalluni.

Inerpera tassaassaaq, nunaqarfinni suliffissatigut tunngavinnik nutaanik pilersitsivigineqarsinnaanngitsut navianartorsiulissasut, taamaalillutik ukiut 30 – 50-it ingerlanerani matusariaqalissallutik.

Taassuma saniatigut paasinarpoq, illoqarfinni aalisarnikkut aaqqissuussinernik allangortiterineqartoq, imaatigut nunamilu suliffissaqarnikkut annertusaanerit pilersinneqarlutik. Kalaallit aningaasaqarneranut ataavartumik isertitatigut tunngaviliisumik qanoq pilersitsisinnaaneq eqqarsaatigalugu tamanna sammineqarnerunissaanik isumaqarpoq.

7. Attaveqaatit

Attaveqaatit tassaapput angallannermi attaveqaqatigiinnermilu attaviit inuiaqatigiinnik atatitsisut. Kalaallit Nunaani illoqarfiit nunaqarfiillu pinngortitarsuarmi qeqertaaqqatut inissisimapput, taakkulu timmisartoqarnikkut, umiarsuaqarnikkut, telekkut attaveqaqatigiinnikkut aammalu ukiuunerani qimussinik/qamuterallannik taamaallaat atasuullutik, sumiiffinni tamani najugaqarfiit aqqusinertigut attaviligaanngillat.

7.1 Mittarfeqarfiit qulimiguulinnullu mittarfiit.

Qeqqata Kommuniani Kangerlussuarmi, Sisimiuni Maniitsumilu mittarfeqarfeqarpoq, kommunillu pilersaarusiorterani nunaqarfinni tamani pisortatigoortumik qulimiguulimmik mittarfinnik pilersitsinissamut periarfissivoq, taamaalilluni takornariaqarnermi qulimiguulimmik atorluni minnissamut periarfissaqalersitsilluni, soorlu qulimiguulik atorlugu sisorariartitsinermut atatillugu.

Kangerlussuup mittarfeqarfiata aningaasaqarnermi pingaarnerpaajusutut Qeqqata Kommuniarit isigineqarpoq, Sisimiut peqatigalugu takornariaqarnermut ineriartortitsiuarmissamut periarfissaqarluarnera naliliiffigineqarluni, uuliamik gassimillu suliffissuaqarnermut taamatullu aatsitassaqaqarnermik suliffissuaqarnermi kiffartuussinermut neqerooruteqaqarmissamut ineriartortitsinissamik pingaarutilimmik aallaaviusinnaalluni. Immaqalu Europap Amerika Avannaallu akornanni nassiussassaleriffimmik ineriartortitsinissamut periarfissaqassalluni.

Kalaalit Nunaani Kangerlussuaq mittarfinni timmisartumik aqqusaarfissatut isumannaannersaavoq, inuutissarsiutitigullu siuariartortuni, soorlu takornariaqarnek, aatsitassaqaqarnermi suliffissuaqarnek aammalu uuliamik gassimillu suliffissuaqarnermut aggersunut, timmisartumik aqqusaarfinni isumannaallisaaneq pingaarnerpaajuartuuvoq. Isumannaatsumik timmisartortarnermut inuutissarsiutit tamakku apeqquataatitsipput, kinguaattoornerimmi assingusullu nioqqusiornermi sulisunut aningaasarpassuarnik naleqarmat, soorlu aamma ilaasunik unnuisitsinerit aningaasanik naleqarlutittaaq. Taassumalu saniatigut imarpik qulaallugu mittarfeqarfiit periarfissat allat, timmisartorluni akunnernik arlalinnik ungasissuseqarlutik.

Air Greenlandip timmisartuutimi Dash 7-it atorunnaarsikkiartorerata, Sisimiuni Maniitsumilu mittarfiit tallisinneqarmissaanut pisariaqartitsinermik kinguneqassagunnarsivoq, ilimanartumik 1200 meterinut, taamaalillutik timmisartunut nutaanut aqqusaarneqarsinnaalissallutik. Mittarfiit allilernerqarmissaanut atatillugu, timmisartut assigiinngitsut amerlanerusunut atornerqarsinnaanissaanut eqqarsaatersornissaq naapertuunnerussavoq.

7.2. Umiarsualiviit – umiarsuit angallannerat.

Qeqqata Kommuniarit illoqarfiit nunaqarfiillu tamarmik, Kangerlussuaq ilanngunnagu, ukioq naallugu umiarsuarnik angallavigineqartarput. Kangerlussuaq ukiormut marloriaannarluni – pingasoriaannarluni umiarsuarnik pajuttaatinik tikinneqartarpoq, 2008-milu takornariartaatinik 55-eriarluni tikinneqarsimalluni, tassani ilaasunik paarlaassinermut atatillugu tikinneqartarluni.

Sisimiut Maniitsorlu RAL-ip umiarsuaanit pajuttaatinit ullut arfineq-marlukkaarlugit tikinneqartarput, nunaqarfiillu ullut 14-ikkaarlugit tikinneqartarlutik. Sinersorluni angallavik Maniitsumut, Kangaamiunut Sisimiunullu ingerlasarpoq. Nunaqarfiilli angallatinut akuerisanut imaluunniit namminersortunut attartukkanut, inunnik aqqaneq-marlunnik ilaasoqarsinnaasunit tikinneqartarput.

Aasaanerani Qeqqata Kommuniarit umiarsualiviit takornariartaatinit tikinneqartarput, nalinginnaasumik Kangerlussuarmiit aallartitarput, taassumalu kingorna sinerissami nunaqarfiit illoqarfiillu tikinneqarsinnaasut aqqusaartarlugit.

Pingaarnertut Sisimiut umiarsualivia kilisaatinin Royal Greenlandip tunisassiofianut raajanik saattussanillu usingiartortunit tikiñeqartarpoq, Maniitsumi aamma umiarsualivik annikinnerusumik aalisakkerivimmik ingerlatsiviuvoq, tassani saarullit saattussallu aallaaviullutik.

Ullumikkut Sisimiuni, Maniitsumi Kangerlussuarmilu umiarsualivinnik siunertalinnik nunaminertanik pisariaqartitsinerit, artorsaateqarnerup assiliartaasa takutippaat, ullutsinni umiarsuit angalaartunik kiffartuussinissamut naapertuutinnissaat qulakkeerñeqassapat.

Maniitsup qeqertaata avannaatungaani alumiiniliorfimmik pilersitsisoqassapat, taava umiarsualivimmik nutaamik pilersitsisoqartariaqarpoq, umiarsualiviullu nutaap nassiussalerinermi atorneqarnissaa naatsorsuutigineqarluni, umiarsualivillu pioreersup sunngiffimmi angalaarnermi takornariartaatinullu atorneqarsinnaassalluni.

7.3 Aqquserngit.

Sisimiut Kangerlussuullu akornanni aqqusineq.

Kalaallit Nunaani sumiiffinni ikittuinnaat ilaatut aqqusinermik takisuumik attavilerñeqarnissamut periarfissaqarpoq, taamaalilluni nunaannaap atorluarnissaanik pilersitsisoqarluni, illuatungaani Kangerlussuarmi mittarfeqarfiup Sisimiunilu umiarsualiviup ataqatigiisitsinerimik pilersitsissalluni, taamaaliornikkullu kalaallit ataqatigiinneranut attaveqaatitigut nukittuumik ataqatigiilersitsissalluni. Attaveqaatit inuutissarsiutitigut siuariartornerit, soorlu takornariaqarnikkut, aatsitassanik piiiavinni aammalu uuliamik gassimillu misissuineri, kingusinnerusukkullu nioqqusiorneri pingaarutileruuussuussallutik, taassumalu saniatigut silap pissusaa apeqqutaatinneqarpallaarunnaassalluni.

Kommunip pilersaarusiornerani ingerlavissatut siunnersuutit assigiinngitsut ilanngunneqarput, ingerlavissatut pitsaanerpaamik toqqaanissaq siunertaralugu, siunnersuutit misissorneqassapput, aningaasartuutissat, avatangiisit soqutiginarsinnaasullu allat ataqatigiimmik nalilersuinikkut toqqaaneqassalluni.

8. Pisortatigut kiffartuussinerit.

Immikkortumi matumani kommunip pisortatigut kiffartuussisarnerinik ataatsimut isiginnilersitsinerimik ingerlatsiniartoqassaaq, soorunami kommunimi kiffartuussineq sammineqassalluni.

Ingerlatsiviit naatsunngorlugit allaaserineqassapput, immikkoortullu naanerani eqitsinngorlugit takussutissiineqassallutik.

Meeqqeriviit atuarfiillu il.il..

Ukioqanngitsuniit tallimanut ukiulinnut

Soorlu takuneqarsinnaasutut meeqqanik sulii atualerneqanngitsunik paaqqinninneq meeraaqqerivinni/meeqqerivinni, akuleriisitsilluni meeqqerivinni, taamatullu angerlarsimaffinni paarsisartuni

ingerlanneqartarpoq. Nunaqarfinni angerlarsimaffimmi paarsisarneq ingerlanneqarnerusarpoq, tassani ornigaqarlutik, Sisimiunili aamma angerlarsimaffimmi paarsisartoqarpoq.

Arfinilinniit – 16-inut ukiulinnut.

Meeqqat arfinilinnik ukioqaleraangamik, meeqqat atuarfiani atualertarnerat nalinginnaasuuvoq, ukiunilu qulini meeqqat atuarfianni atuartarlutik. Illoqarfinni nunaqarfinnilu tamani atuarfeqarpoq, atuartut Napasup atuarfiani arfineq-marlunniit, Maniitsup atuarfia 439-inik amerlassusilinnik atuartoqarlutik. Sisimiuni atuarfinni marluusuni, atuartut amerlassusaat tamarmik immikkut Maniitsup atuarfiani atuartutuulli amerlatigingajapput.

Privatskolimik minnerusumik pilersitsosooqarnikuuvoq.

Sisimiuni meeqqat atuarfiini marluusuni sammisassaqaqtitsivinnik pilersitsisoqarnikuuvoq, taakkulu meeqqat arfinilinniit qulit tungaanut ukiulinnut atuareernerup kingorna neqeroorutaallutik.

Nunaqarfinniit meeqqat.

Nunaqarfinni atuartut 8 – 10 klassimik ingerlatsisinnanissaannut atatillugu, Maniitsumi Sisimiunilu atuartunut angerlasimaffeqarpoq, tassani atuareernerup kingorna atuartut najugaqarfissatut, nerisarfissatut isersimaartarfissatulu pilersinneqarsimallutik.

14-iniit 16-inut ukiulinnut sunngiffimmi klubbi – nipilersornermik atuarfik.

Sisimiuni meeqqat atuarfiani atuartunut angajullernut sunngiffimmi sammisagaqtitsinissamut, sunngiffimmi klubbeqarpoq Sukorsimik taasartakkamik, taassumalu saniartigut nipilersornermik atuarfimmi aamma nipilersornermut ilinniartitsineqarnissamik neqeroorfigineqartarput.

16-iniit – 21-nut ukiulinnut inuusuttunut klubbi.

Maniitsumi Sisimiunilu inuusuttunut klubbeqarpoq, inuusuttunillu 16-iniit 21-it tungaanut ukiulinnit atorineqarsinnaallutik.

Efterskole – meeqqat atuarfianiit naammassereernermi uteqqiineq.

Inuusuttut arlaqartut 10 klassimik naammassinninnikut, angusatik/karakteritit pitsanngorsarniarlugit, ukioq ataaseq imaluunniit ukiut marluk efterskolemi atuartartut.

Qeqqata Kommuniani 2011-mi Maniitsumi atuartunut 60-inut inissaqaqtumik efterskolemik pilersitsisoqarpoq.

Kalaallit Nunaani meeqqat atuarfianni klassimik ataatsimik atorunnaarsitamut taarsiutissatut efterskole neqeroorutitut pingaarnertut pilersinneqarpoq. Atuartut angerlasimaffiit il.il. pitsanngorsaanissamut oqallinnermut atatillugu, atuartut angerlarsimaffiit efterskolemik neqeroorummik taarserneqarnissaanik oqallinneqarpoq, taamaalillutik nunaqarfinni atuartut imminut

illersorneqarsinnaasumik atuartinneqarsinnaajunnaaraangata, 8-10 klassi efterskolemi ingerlatalissallugu.

Inuusuttut.

Piareerarfiit – 18-iniit – 25-nut ukliulinnut inuusuttut ilinniarfianut piareersarneq

Inuusuttut 18-inik ukioqaleraangata meeqqat atuarfiani angusatik Piareersarfimmi pitsanngorsarnissaannik, taamatullu meeqqat atuarfiani soraaruummernissaminnik imaluunniit annertusakkamik soraaruummernissaminnik periarfissaqarput. Maniitsumi, Kangaamiuni Sisimiunilu taamatut ingerlatsinissaminnik periarfissaqarput. Ukioq 2010/2011-mi Itillimi taamatut atuartitsinermit iluatsilluartumik misiliisoqarsimavoq.

Inuusuttut ilinniarfii.

Qeqqata Kommuniani inuusuttut ilinniarfii Sisimiuni ataatsimoortinneqarput, tassani ilinniartitaanikkut avtangiiseq pitsaasoq pilersinneqarsimalluni, ilinniarfiillu Sanaartornermi Ilinniarfimmi Aatsitassaqaqarnemilu ilinniarfimmi GU, HTX, Issittumi Ingenørimum ilinniarneq ingerlanneqartarlutik.

SPS perorsaasutut ilinniarfik.

Najugarisaq qimannagu perorsaasutut ilinniarneq Sisimiuni Amerqloq-mi ingerlanneqartartoq

Neqeroorutit allat

Sisimiuni Knud Rasmussenip højskolia inuiaqatigiinnut attuumassuteqartunik assigiinngitsunik ilinniartitsiviusoq.

Sisimiuni Arnat højskolia kalaallisuuiliornermut il.il. tunngassuteqaqarnerusumik ilinniartitsinermik sammiveqarpoq.

Utoqqaat angerlarsimaffiat/utoqqaarnut inissiat/angerlarsimaffimmi ikiorti.

Maniitsumi Sisimiunilu Utoqqaat angerlarsimaffiat qallunaatut taagutaat plejehjem-imik allanngortinneqarpoq, Kangaamiunilu utoqqaat angerlarsimaffiat utoqqaat najugaqarfissaannut allanngortiterneqarluni.

Utoqqaat sapinggisamik sivisuumik nammineersinnaanissaat qulakkeerniarlugu, siunissami pingaarnertut utoqqaat najugaqarfissaannik sanaartorneqassalluni.

Ullumikkut illoqarfinni nunaqarfinnilu tamani utoqqaat najugaqarfissanik peqarpoq, taamaallaat Kangerlussuarmi peqanngilaq.

Taassumalu saniatigut utoqqaat angerlarsimaffiini immikkoortumik imaluunniit immikkoortunik pilersitsisoqarnissaa naatsorsuutigineqarpoq. Sisimiuni 2012-ip ingerlanerani puigortunngortunut immikkoortumik pilersitsinissamik naatsorsuutigineqartumut assingusut.

Utoqqaat namminneq angerlarsimaffimmini najugaqarnissaat ikorfartorniarlugu, illoqarfinni nunaqarfinnilu tamani angerlarsimaffimmi ikiorteqartitsinermik pilersitsineqarnikuuvoq.

Innarluutillit immikkoortoqarfiat.

Innarluutillit immikkoortoqarfiit neqeroorutaat Sisimiuni Maniitsumilu inissisimanerupput.

Innarluutillit nalinginnaasumik najugaqatigiiffinni, inuit marluk – sisamat najugaqatigiiffianiikkajunnerupput. Najugaqatigiiffiit inissiani naleqqunnerusuni naleqquppallaannginnerusunilu inissisimapput.

Taassuma saniatigut innarluutilinnut sannavinnik illersugaasunik neqeroorutini pilersitaqarpoq, Sisimiuni Maniitsumilu aamma meeqqanut inuusuttunut innarluutilinnullu sunngiffimmi ornitagassanik pilersitsisoqarnikuulluni.

Ilaqutariinnut kiffartuussivik.

Maniitsumi Sisimiunilu ilqutariinnut kiffartuussivinnik pilersitsisoqarnikuuvoq, tassani ilaqutariit inooqatigiinnermini ajornartorsiuteqartut ikiorserneqarsinnaallutik.

Pisortartigut neqeroorutit allat.

Pinerluttunik isumaginnittoqarfik.

Sisimiuni pineqaatissinneqarnikunut isertitsivimmik pilersitsineqarnikuuvoq, taamatullu inuusuttunut nammineernerulernissamut piginnaanngorsaavimmik, Maniitsumilu pineqaatissinneqarnikut aneersinnaasunik aammalu nammineernerulersinnaanermut piginnaanngorsarneqarnerata nalaani nakkutilliisartut sumiiffinni allaffimmik pilersitsineqarnikuulluni.

Fysiske rammer	Illoqarfik /nunaqarfik	Sulisut	Atuisut amerlassusaat
<u>Paaqqinnittarfiit meeqqallu atuarfii</u>			
Ulluunerani paaqqinnittarfik			
Nuunu	Itilleq	2,5	Meeqqat 8, 0 - 6 år
Naasunnguaq	Sarfanguit	3,5	Meeqqat 12, 0 - 6 år
Mikisoq	Sisimiut	4,5	Meeqqat 16,1,5 - 3 år
Inequnaaqqat	Atammik	4,5	Meeqqat 16, 0 - 6 år
Naja	Kangaamiut	9	Meeqqat 32, 0 - 6 år
Angerlarsimaffimmi paarsisartut			
Angerlarsimaffimmi paarsisartut, Sisimiut	Sisimiut	4	Meeqqat 16, 0 - 6 år
Angerlarsimaffimmi	Napasog	1	Meeqqat 4, 0 - 6 år

paarsisartut, Napasoq			
Meeqqeriviit			
Âjo	Sisimiut	8,5	Meeqqat 36, 3 - 6 år
Sisi	Sisimiut	12	Meeqqat 60, 3 - 6 år
Akuleriisitsilluni meeqqeriviit			
Kanaartaq	Sisimiut	16	Meeqqat 64, 0 - 6 år
Naalu	Sisimiut	16	Meeqqat 56, 0 - 6 år
Naja / Aleqa	Sisimiut	16	Meeqqat 44, 0 - 6 år
Nuniaffik	Sisimiut	16	Meeqqat 62, 0 - 6 år
Ungaanguaq	Sisimiut	12	Meeqqat 44, 0 - 6 år
Angaju	Maniitsoq	12	Meeqqat 42, 0 - 6 år
Parsi	Maniitsoq	11	Meeqqat 55, 0 - 6 år
Aja	Maniitsoq	19	Meeqqat 65, 0 - 6 år
Aanikasik	Maniitsoq	14	Meeqqat 54
Nuka	Kangerlussuaq	16	Meeqqat 62, 0 - 6 år
Meeraaqqerivik			
Nuka	Sisimiut	16	Meeqqat 48, 0 - 6 år
Atuareernerup kingorna ornittakkat			
Fritidshjem Naasoq	Sisimiut	9	Meeqqat 66
Fritidshjem Sikkersoq	Sisimiut	10	Meeqqat 65
Meeqqat atuarfii			
Nalunnguarsiup Atuarfia	Sisimiut	52	400
Minngortuunnguup Atuarfia	Sisimiut	43	387
Atuarfik Kilaaseeraq	Maniitsoq	32	439
Itilleq Atuarfia	Itilleq	4	21
Sarfanguit Atuarfia	Sarfanguit	1	23
Fjordskolen	Kangerlussuaq	14	82
Atammik Atuarfia	Atammik	2	20
Napasoq Atuarfia	Napasoq	1	7
Kangaamiut Atuarfia	Kangaamiut	5	52
Atuarfik Qilalugaq		###	Atuartut 15-it, ukiuni 1994-2004
Sprogcenter	Sisimiut Sisimiut Sisimiut		Atuartut 30
Kollegiat / atuartut angerlarsimaffii			
Kollegia/atuartut angerlarsimaffiat	Sisimiut	8	7
Kollegia/atuartut angerlarsimaffiat	Maniitsoq		Ineqartut 11-it
Efterskoler			
Maniitsoq Efterskole	Maniitsoq	80	8-miit 9-mut
Piareersarfiit			
Sisimiut	Sisimiut	4	62
Maniitsoq	Maniitsoq	10	105
Kangaamiut	Kangaamiut	XX	XX
Itilleq	Itilleq	3	11

Kollegie Piareersarfik	Sisimiut		
Kollegie Piareersarfik	Maniitsoq	19	26
Ilinniarfiit allat			
HTX	Sisimiut		
GU	Sisimiut		
Aatsitassalerinermi qaartitserinermilu atuarfik	Sisimiut		
Issittumi Ingerniøri	Sisimiut		
Najugaq qimannagu perorsaasunngorniarluni ilinniarfik / SPS	Sisimiut	20	Atorfeqavissut 2+ illoqarfimmi najugallit ilinniartitsisut tikeraartit 2+ illoqarfiup avataanit ilinniartitsisut tikeraartut 4
Sunngiffimmi klubbit			
Sunngiffimmi klubbi Sukorsit	Sisimiut	XX	14 - 16 år
Inuusuttut klubbiat Nutaraq	Sisimiut	XX	16 - 21 år
Neqeroorutit allat			
Knud Rasmussenip Højskolia	Sisimiut	12	Ukiumut atuartut 40-t
Arnat atuarfiat	Sisimiut	5	7
Innuttaasut illuat	Sisimiut	6	
Innuttaasut illuat	Maniitsoq		
Amerdlok'	Sisimiut		
Nipilersornermik atuarfik	Sisimiut	2	Atuartut 200-it missiliorpaat
Katersugaasiviit			
Sisimiut Museum	Sisimiut	4	Ukiumut isertartut 5200-it
Maniitsoq Museum	Maniitsoq	2	Ukiumut isertartut 1100-it
<u>ILAQUTAREEQARNERMIK IMMikkoORTORTAQ</u>			
Utoqqaat angerlarsimaffiit			
Utoqqaat angerlarsimaffiat	Sisimiut	57 +4	
Utoqqaat angerlarsimaffiat	Maniitsoq	57	
Utoqqaat angerlarsimaffiat	Kangaamiut		
Utoqqarnut najugaqarfiit			
Utoqqarnut najugaqarfiit	Sisimiut		Najugaqarfiit 49-t
Utoqqarnut najugaqarfiit	Maniitsoq		Najugaqarfiit 14-it
Utoqqarnut najugaqarfiit	Napasog		Najugaqarfiit 4
Utoqqarnut najugaqarfiit	Atammik		Najugaqarfiit 4
Angerlarsimafinni ikiorteqarneq			
Sisimiut	Sisimiut	13	
Maniitsoq	Maniitsoq	14	
Innarluuteqartut immikkoortoqarfik			
Sannavik	Sisimiut	3+2	Atuisut 49
Pisoq	Sisimiut	80 miss.	

Najugaqatigiiffiit Najugaqatigiiffiit Ivik Naapifik XX	Sisimiut Maniitsoq Sisimiut Maniitsoq Maniitsoq		Najugaqartut 25-t Najugaqartut 19-it Atuisut 12-ut Atuisut 33-t Atuisut 9-t
Ilaqtariinnik kiffartuussivik			
Ilaqtariinnik kiffartuussivik Ilaqtariinnik kiffartuussivik	Sisimiut Maniitsoq		
Pisortatigut kiffartuussiviit allat			
Pinerluttunik isumaginnittoqarfik			
Pinerluttunik isumaginnittoqarfik/ pineqaatissinneqarsimasunut inissiivik	Sisimiut	17	30
Inuusuttunut inissiisarfik/ nammineer- nerulernissamat piginnaanngorsaaneq	Sisimiut	"	9-nik inissaqartitsivoq
Sumiiffimmi allaffik	Maniitsoq	1	Ukiumut pineqaatissinneqar- nikut 10–15-it nakkutigineqar- tut misiligummillu aniguisin- neqartut.
Utaqqiisaagallartumik inissiisarfik	Kangerlussuaq		40

9. Pilersuinerit, teknikkikkut sanaartukkat atasinnaasusaallu

Pilersuinerit aqqiissut amerlanerit sumiiffimmut tunngaveqarput, illoqarfinnut nunaqarfinnulluunniit ataasiakkaanut aalajangiussaallutik. Illoqarfiit nunaqarfiilluunniit ataasiakkaat ataani sanaartukkat suliarineqartarput. Najugaqarfiit akimorlugit attumaassuteqartua imaluunniit attuumassuteqarfigisinnaasaa kisimi suliarineqartarpoq.

9.1. Imerk pilersuineq.

Illoqarfinni nunaqarfinnilu imermik pilersuineq Nukissiorfimmit, nuna tamakkerlugu pilersuinerimik suliffeqarfiusumit isumagineqarpoq. Kangerlussuamili imermik pilersuineq Nukissiorfik sinnerlugu Mittarfeqarfimmit (GLV) suliasaq isumagineqarpoq.

Kommunimi illoqarfiit nunaqarfiillu eqqaani tatsinit imeqarfiit amerlanerit pilersorneqarput. Tatsit tamakku imeqarfiit killingi angallaffigeqqusaanngitsumik illersugaapput, killingit iluini mingutsitsinartunik ingerlatsevigeqqusaanatik, motorilinnik angallavigeqqusaanatik imaluunniit uumasuteqarfinnik pilersitsivigeqqusaanatik.

Imeqarfiit ilaat nunap iluanit imermik, imaanit ilallugu pilersorneqarput, sukuaavimmit tarajuarneqartartumik.

Pilersaaarusiornermut atatillugu illoqarfinni siuariartortuni imeqarfiit killingi angallaffigeqqusaanngitsut pingaarnertut unammillernartuupput, sanaartukkanut aningaasartuutit sapinngisamik minnerpaaffimmiisinarlugit illoqarfiup qanigisaanut inissineqartarmataa, maannakkulli illoqarfiut ineriartortinneqarnissaanut, minnerunngitsumillu ukiuunerani sunngiffimmi sammisaqartitsinissamut ajornartorsiutaalerput, angallannerit annertunerusumik qamuterallannik ingerlanneqartarmat. Unammillernartua tassaavoq, nunamukarnissamut aqqut pingaarneq imeqarfiit killingi angallaffigeqqusaanngitsutigut ingerlavoq. Innaallagiaqarnermut sanaartukkanut annikinnerusunut, illuaqqanut kiassarnermut pilersuineranut assigisaanullu orsussanik assartuinerit aamma, imeqarfiit killingi angallaffigeqqusaanngitsut aqqusaarneqartarput. Ingerlanneqartartut tamakku tamarmik annertunerusumik annikinnerusumilluunniit imermik mingutsitsinissamut navianartorsiortitsipput, Kalaallit Nunaannili sunngiffimmi inuuneranut pingaaruteqarluinnartumik ilaallutik.

Ajornartorsiut Sisimiuni annertunersaavoq, Maniitsumili illoqarfiup ineriartortinnissaanut alumiiiniorfimmik pilersitsinissamut aalajangiisoqassappat, tamanna aamma eqqartugassaassalluni. Sisimiuni imermik pitsaanerpaamik pilersuineq qulakkeerniarlugu, imeqarfiup A3 imeqarfimmut nutarterneqarnissaa piaartumik pisariaqartinneqarpoq.

Illoqarfinni nunaqarfinnilu illut amerlanerpaartaat imermik pilersuineranut attaveqarput, annikitsuinnaallu illoqarfimmi sumi tamani kuutsitsivinnit imermik suli aallertartoqarlutik.

9.2. Innaallagamik pilersuineq.

Kalaallit Nunaani illoqarfiit nunaqarfiillu erngup nukinganik nukissiorfimmitt imaluunniit innaallagissiorfinit dieselitortumit pilersorneqarput, innaallagissiorfiit dieselitortut pingaarnertut imaluunniit sillimmatitut atorineqarput. Ima paasineqassaaq, sumiiffinni tamani marloqiusamik pilersuivinnik peqarpoq, tamannalu akisoorujussuulluni.

Taamaattumik ataavartumik nukissiorfinnik ineriartortitsinermik sammisaqartuarnissaq pingaaruteqarpoq, taamaalilluni innaallagissiorfiit dieselitortut sillimmatitut taamaallaat ingerlatinneqassallutik. Illoqarfinni inuiaqatigiit arlalit ataatsimut innaallagiaqarnermut pilersuineranik ataatsimoortitsinissaq piukkunnartuuvoq, taamaalilluni innaallagissiorfiit sillimmatitut atorineqartut ilaat atorunnaarsikkiartorneqarsinnaapput, ullutsinik periarfissaq aningaasaqarnikkut imminut akilersinnaasumik tunngaveqarnikkut piviusunngortikkuminaattoq, siunissamili nukkioreqarnikkut akit qaffakkiartornerini, angallannermilu innaallagissamik, benziinamik dieselimillu taarsiullugu, atuneqarnerulernermi piviusunngortinnissaa ilimanaateqarluni.

9.3. Kuuffissuarnik pilersuineq

Kuuffissuarnik pilersuineq kommunimit suliarineqartarpoq, assigiinngitsutigut ingerlanneqartarpoq.

- Imikumik (kuuffinnit anartarfimmiillu) kuuffissuarmitt imaanut kuutsitsineq,
- Kuuffinnit imikumik nunamut kuutsitsineq,

- Tankinut kinnernik milluaammik imaarneqartartunut kuutsitsineq,
- Anartarfiit puussialertakkanik anartaajaalerivimmiit imaanut imaarsineq,

Sisimiuni, Maniitsumi Kangerlussuarmilu ullumikkut kuuffissuarnik attavilersuisoqarpoq, najugaqarfiit inuutissarsiuteqarfiillu annerpaartaat kuuffissuarmut attaviligaallutik. Sisimiuni Maniitsumilu najugaqarfiit 500-t missaaniittut suli anartaajaalerisunit sullinneqarput.

Nunaqarfinni kuuffissuarnik attavilersuisoqanngilaq, Kangaamiunili utoqqaat angerlarsimaffiat imermik kuutsittakkanik anartarfeqarput, sinnerilu anartaajaalerisunit isumagineqarlutik.

Inuutissarsiuteqarfiit najugaqarfiillu nutaat tamarmik kuuffissuarmut attavilerneqartarput, taamaalillutik kuuffinnit anartarfinniillu imikut kuuffissuakkut kuutsitsinerit qulakkeerneqarlutik. Imikunit kuutsitsinerit imaanut ingerlatinneqartarput, nalinginnaasumik sumiiffinni sarfaqarluartunut kuutsinneqartarlutik, taamaalillutik ulittarnermi tinittarnermilu imerpallatsinneqartarput, kuutsitsinerillu arlaatigulluunniit ajoqutaalissanatik.

Sumiiffinni ataasiakkaani, soorlu Sisimiuni Kangerluaarsunnguamit imikumik kuutsitsisarnerup umiarsualiviup tungaanut ingerlatitalernissaa eqqarsaatersuutigineqarpoq, taamaalilluni kangerliumanermit matoqqasumit qimagutinneqassalluni.

Illut qaavinit aammalu inissiivinnit imeq kuuttoq, nunamut kussingernullu il.il. kuutsinneqassalluni.

Najugaqarfinni pioreersuni kuuffissuarnut attavilersuinissamut periarfissamik ataavartumik misiliineqarpoq, kuuffissualersornerli akikinngilaq, najugaqarfinnilu pioreersuni attavilersuinissamut akisunerusnera peqqutaalluni nammineq piomassuseq naapertorlugu aaqqiisoqarnissamik periarfissamik pilersitsinissaq ajornakusoorsimavoq.

Najukkanik piginnittut kuuffissualernissamut aningaasartuutunik akiliisinneqarnissaanut inatsisitigut periarfissinngilaq, taamaattumik pilersaarusionerup ingerlanerani najukkat tamarmik kuuffissuarnut attavilersorneqarnissaa tunngavigalugu inatsisip allanngortinneqarnissaa naatsorsuutigineqassalluni.

9.4. Kiassarnermik pilersorneqarneq

Kiassaateqarfimmit pilersuineq Nukissiorfiup Qeqqata Kommuniatalu akunnerminni suleqatigiinnikkut ingerlanneqarpoq. Ullumikkut Sisimiuni, Maniitsumi Kangerlussuarmilu kiassaateqarfeqarpoq.

Sisimiuni pilersuineq ikuallaavimmit kiassaateqarfinniillu ingerlanneqarpoq, uuliamik imaluunniit erngup nukinganik nukissiorfiup innaallagamik atugassaqartinnera naapertorlugu ingerlanneqartumit. Illoqarfiulli annertunerpaartaa kiassaateqarfinnut attavilerneqanngillat, taamaalillutik kissarsuutunik uuliatortunik kiassarneqarlutik.

Maniitsumi kiassarnemik pilersuineq ikuallaavimmit, innaallagissiorfiup kiammik sinneranik tapiliullu ingerlanneqarpoq. Illoqarfiup annerpaartaa kiassaateqarfimmut attaviligaavoq.

Kangerlussuarmi kissamik pilersuineq innaallagissiorfiup kiammik sinneqarneranit aammalu kiassaateqarfimmit uuliatortumit ingerlanneqarpoq. Kangerlussuup qeqqani najugaqarfiit inuutissarsiuuteqarfiillu tamarluinnangajammik kiassaateqarfimmut attaviligaapput. Gl. Lerj-ip umiarsualiviullu eqqaa ilanngunnagu.

Sisimiuni illut amerlanersaat kissarsuutininik uuliatortunik kiassarneqarput kiisalu inissiat, suliffeqarfiit allallu illorsuit il.il. kiassaateqarfinit kiammik pilersorneqarlutik. Najugaqarfimmut kiammik pilersuivik, illoqarfiup kujasissortaani ikuallaaviup ungasinngisaaniippoq.

Taamaalilluni ikuallaavimmit kiak sinneruttoq aamma kiammik pilersueqataavoq, najugaqarfiillu tassanngaanniit kiammik pilersorneqartuni kiassaateqarfiit kiammik amigaateqartoqalernissaanut sillimataallutik.

Nunaqarfinni kiassaateqarfeqanngilaq.

9.5. Tele internetsilu.

Inuutissarsiornermut ineriartortitsinissamut periarfissanik qulakkrerinissamut, isumannaatsumik sukkasuumillu internetsimik attaveqarnissaq pisariaqarluinnarpoq, soorlu aamma meeqqat atuarfiani inuusuttullu atuarfiini pitsaasumik atuartitsinissamut qulakkeerisoq. 2012-ip 2013-illu ingerlanerani Sisimiuni, immaqalu Maniitsumi internetsikkut attaveqarnek Nuummit imaatigut kabelimik ingerlatsinikkut nukittorsarneqassalluni.

9.6. Eqqagassalerineq.

Ullumikkut kommunip illoqarfiini nunaqarfiinilu tamani annertuumik annikitsumilluunniit naapertuuttumik eqqakkanik ikuallaanerit ingerlanneqartarput, Kangerlussuaq ilanngunnagu, tassani ammaannartumi eqqakkat ikuallanneqartarput.

Illoqarfinni nunaqarfinnilu eqqagassanik suliaqartarnerup siunissami qanittumi nalilersorneqaqqinnissaa naatsorsuutigineqarpoq, ikuallaaviit ilaat annikippallaarnerat peqqutaalluni, pujoorfiinik saliinerlunnerit kingunerisapaat, sumiiffiillu ilaani naapertuutinngitsunik aaqqiissutinik ingerlatsineqarluni. Nunaqarfinit tamanit imaluunniit ilaannaanit eqqagassanik katersisoqarsinnaavoq, taassumalu kingorna Sisimiut Maniitsumulluunniit nassiusorneqarlutik, taamaaliornikkummi eqqagassat isumannaannerusumik ikuallanneqarsinnaalissapput, kiallu sumiiffinni kiassanermut atorluarneqarsinnaalluni. Imminut nammassinnaasumik aaqqiinerussagalarpoq, avatangiisimik nukissionermillu pilersuinerimik pitsaanerpaamik kinguneqartoq, naak eqqagassanik assartuineq annertoq ingerlanneqassagalarpoq. RAL-ip nunaqarfinnut containerinik nioqqutinik imalinnik assartuisarnerani, eqqagassat utimut assartorneqarnerisigut tapertaliunneqarsinnaavoq.

Periarfissaq alla imaluunniit tapertaasinnaasoq tassaavoq, eqqagassat annertussusaanik annikillisaanissamut, atueqqittarnermullu annertusaataasumik

eqqagassanik annertuumik immikkoortitserisarnermik pilersitsineq, tassungalu ilanngullugu ingerlatsinermik pioreersumik aliliineqassalluni.

9.7. Tele internetsilu.

Inuutissarsiornermut ineriartortitsinissamut periarfissanik qulakkrerinissamut, isumannaatsumik sukkasuumillu internetsimik attaveqarnissaq pisariaqarluinnarpoq, soorlu aamma meeqqat atuarfiani inuusuttullu atuarfiini pitsaasumik atuartitsinissamut qulakkeerisoq. 2012-ip 2013-illu ingerlanerani Sisimiuni, immaqalu Maniitsumi internetsikkut attaveqarneq Nuummit imaatigut kabelimik ingerlatsinikkut nukittorsarneqassalluni.

9.8. Imminut napatissinnaaneq

Imminut napatissinnaaneq tassaaneruvoq pisuussutitsinnik sipaarniarneq, ukiunilu kingullerni nioqqusiornermik inuutissarsiutinut atatillugu, qanoq kiassarnermut assartuinernullu nukissiornermik atuinermik annikillisaasoqarsinnaanersoq sammineqarpoq. Ataavartumik nukissiuutinik aammalu nukissiuutinik sinneruttunik atorluanaanissamut nunarsuarmi tamani eqqarsaatersortoqarpoq.

Qeqqata Kommuniani Nukissiorfiit suleqatigalugit, nukissiorfinnik allattuiffinnik nukissiuutinillu pioreersunik pitsanngorsaananissamut siunnersuutinik sanasoqarnissaq pisariaqartinneqarpoq, taamalilluni annertunerusumik ingerlatat suleqatigiinnerat ataatsimoortinneqassalluni. Kommuni nukissiornikkut pilersaaruteqaruni pitsaassagalarpoq.

1. Innaallagiamik pilersorneq imminut napatissinnaasoq

Kalaallit Nunaani ataavartumik innaallagissiornermut nioqqusiorinissamut periarfissat amerlapput. Maniitsumi alumiiniliorfimmik suliniummi erseqqissarneqarpoq, ataavartumik nukissiuutit nuna tamakkerlu sillimmataasoq pingaarutilik.

Kalaallit Nunaani erngup nukinganik nukissiornermi, soorlu maannakkut innaallagissamik nioqqusiornermi ingerlanneqartuni, imaanngilaq nukissat ataavartut periarfissaasut tamakkiisumik atorneqartut. Siunissami ataavartunik nukissiuutinik qulakkeeriniarluni, nukissiornermi nioqqusiornerit assigiinngitsut tapertaliunneqarsinnaapput, taamaalilluni nukissiuutit solaritortut aturunnaasikkiartorneqarsinaallutik.

Nukissiuutit suli atorneqanngitsut taaneqarsinnaasut tassaapput, seqerngup nukinganik nukissiuutit, ukiup annertunerusup ingerlanerani soqutigineqarluarnissaat naatsorsuutigineqarluni. Kangerlunni sarfartunerusuni strømturbine-t inissinneratigut erngup nukinganik nukissiorfinnut tapertaliulluarsinnaakutsoorput, anorillu nukinganik nukissiorfimmik aamma pilersitsinissaq periarfissaalluni.

2. Sanaartornermi aaqqiissutit imminut nammassinnaasut.

Sanaartornermi aaqqiissutit imminut nammassinnaasunut atatillugu, pitsaanerusumik oqorsaaserauinertigut, nukissiornermullu pitsaanerusunik aaqqiissutinik il.il. atuinikkut sipaarniarnissaq aallaavittut sammineqarpoq.

Issittumi avatangiisinut aaqqiissutinik pitsaasunik ineriartortitsinissamut annertuumik pisariaqartitsisoqarpoq. ingeniørinngorniarluni ilinniarfimmi Artek-imit tamanna sammineqarpoq.

Innaallagiamik sipaarniarnermut alla eqqarsaatigineqartoq tassaavoq, ullup unnuallu ingerlanerini akissaatit assigiinngitsuutissinnaaneri, taamaalilluni ullup unnuallu ingerlanerani innaallagissamik atuinermik siammarterineqarsinnaalluni, naggataagullu atortut innaallagiartortut innaallagiamik atuinikillisinneqarneratigut.

3. Angallannermi aaqqiissutit imminnut nammassinnaasut.
Nunarsuup sinneranut sanilliullugu tamanna kinguarsimaneruvoq, issittumilu biilnik innaallagiamik ingerlatsinissamut ajornartorsiuteqarnissaa naatsorsuutigineqassaaq, issi batterillu suli imminnut suleqatigiissinnaanngimmata. Taamaattorli illoqarfitsinni aqquserngit ima annertuiginngillat, biilit innaallagiartortut ataasiaannarlugit immiisinneratigut marlussoriarlutik aqquserngit tamaasa ingerlavigisinnaallugit.
Angallannermut aaqqiissutinik pitsaasunik suli peqanngilaq, angallannernulli nukissiuutinik ataavartunik pivusorsiortunik aaqqiissutinik pilersitsiniarnissamut suliniuteqartoqarpoq, soorlu naturgassinik/biogassinik aallaavillit, umiarsuarnut motorit innaallagiartortut il.il..

Tassunga atatillugu pingaarnertut sammissavarput, biilernermit pisinnaarluni sikkilinillu angalanissaq isumannaatsuusoq orniginarlunilu. Tassungalu atatillugu aamma peqqinnarnerusuusoq, tassami pualavallaarnermut atatillugu nappaatit aamma Kalaallit Nunaani naammattoorneqartalmata.

4. Inuussutissarsiuutinik nioqqusiorneq imminut nammassinnaasooq.
Eqqarsaatersuutigineqartoq alla tassaavoq, innuussutissarsiuutinik nammineq pilersorneq, taamaalilluta nunanit allanit inuussutissarsiuutinik tikisitsisarnissaq apeqqutaatinneqarunnaassalluni. Soorunami Kalaallit Nunaat ima inissisimangilaq niueqatigiinnissamik isumaqatigiissuteqarsinnaanani, sumiiffinnili inuussutissanik pissamaatinik aammalu nioqqusianik atuinissaq sammineqarpoq, sumiiffinni pilersuineq qulakkeerniarlu aammali sumiiffinni ineriartornissaq nioqqutinillu pitsanngorsaaniissami suliffissaqartitsinissaq qulakkeerinissami. Ikuallaavimmi kiak sinneruttoq naatitsivimmi naatitanik naatitsinikkut atorluarneqarsinnaalluarpoq.

10. Kulturikkut kingornussat

10.1. Nunaannarmi oqaluttuarisaaneq itsarsuarnisaq - Unesco-site.

Sarqaq-, Dorset- aamma Thule-kulturit Sisimiut eqqaani kangerlunniissimanerini takussutissaqarluarpoq.

Qanga kangerlunni sinerissamilu nunasisimasut nunasiffissaminnik toqqaallaqqittarsimapput, nunasiffigisartagaallu assigalugu ullumikkut aamma illuaqqiortoqartarpoq. Taamaattumik sineriak sinerlugu sissagissut,

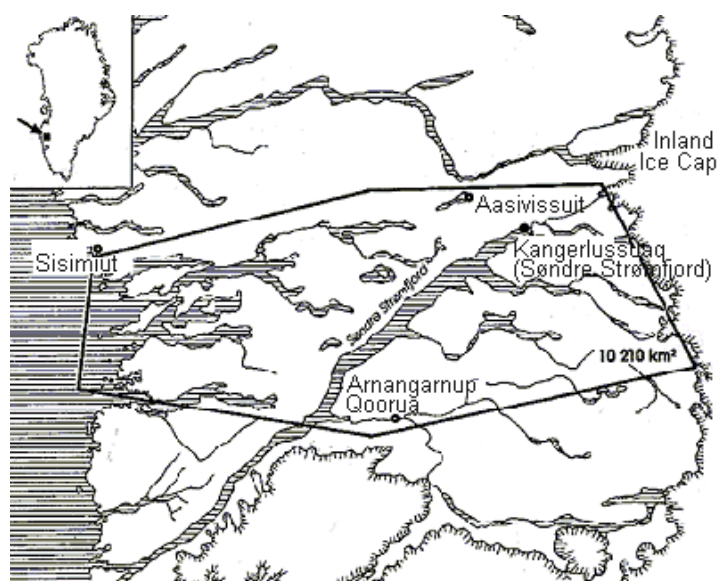
assersuutigalugulu qaqqap ataannit isikkivigissut, minnerunngitsumillu kisarfigissaqqissut qanga inuit kulturervisimasaannit qanganitsanik nassaarfiusinnaanerat maluginiassallugu pingaaruteqarpoq.

1900-kkut sioqqullugu qanganitsat eqqaassutissat, Qanganitsanut eqqaassutissat imaaliinnarlugit peerneqarsinnaanngitsut illullu eqqissisimatinneqarnerat pillugu Landstingip inatsisaa nr. 5/1980 16. oktober 1980-imeersoq naapertorlugu illersugaapput.

Inatsisitigut aalajangerneqarpoq, qanganitsanut eqqaassutissat nunami ersiinnartut, soorlu illukut, nunaqarfiit, tupeqarfiit, attakut, ilerriit ujaqqanillu qarmakkat eqqissisimatitaapput aammalu ajoquserneqassanatik, allangortinneqassanatik imaluunniit tamakkua ilaat tamakkerlugilluunniit nuunneqassanatik. Aamma qanganitsanut eqqaassutissat iluini qaavinilu sanasoqassananilu, assaasoqassananilu, assallatserisoqassananilu, ikumatitsisoqassananilu tupertoqassanngilaq imaluunniit igitassanik igitisoqassanani. Taamaattumik qanganitsat eqqaassutissat imaaliinnarlugit peerneqarsinnaanngitsut 20 meterit tikillugit pallitsaalineqaqqusaanngillat. Imaappoq, qanganitsanut eqqaassutissanut imaaliinnarlugit peerneqarsinnaanngitsunut kusanaallitaasinnaasunik pallitsaalisakkap iluani sunilluunniit sammisaqartoqaqqusaanngilaq.

Qanganitsat eqqaassutissat imaaliinnarlugit peerneqarsinnaanngitsut Nunatta Katersugaasiviata nalunaarsortarpei. Taamaalilluni qanganitsanut eqqaassutissanut attuumassuteqarlutik nassaat suulluunniit attorneqaqqusaanngillat, peerneqarsimassappatalu Nunatta Katersugaasiviata piumasaqarneratigut tunniunneqassallutik.

Nunami takussutissat assigninneq ajorput, taamaakkaluartorli illukut, attakut, ilerriit, tupeqarfikut, inussuit, attakut, pujoorivikut sisillu nassaassaasarput.

Inuit piniartarfigisimasai pillugit UNESCO-p Silarsuarmiut kingornussaqaarfiattut allattorsimaffiani allassimasuutigineqartut.

Inuit kulturikkut oqaluttuarisaanikkut qanganitsanik eqqaassutissanik UNESCO-p Silarsuarmiut kingornussaqaarfiisa allattorsimaffianut ilanngutsitsisoqarnissaa qulakkeerumallugu, nunataq issoqqaarissaq 15.000 km²-it missaannik atsigisoq Namminersorlutik Oqartussat misiligummik immikkoortinniarnikuuaat. Allattorsimaffimmut ilanngutsitsinissap qulakkeerneqarnissaa pillugu suliaq sulii aallartinneqanngilaq. Nunataq issoqqaarissaq pineqartoq avannaata-kitaanit Sisimiunit, avannaata-kangiani sermersuup tungaanut Point 660-ip tungaanut, tassanngaanniillu kujataata-kangisissuani Qangátap Nunâ aqquusaariarlugu, kujataata-kitaani Itillip kujataanut atsigaaq. Taamaalilluni nunaannarmut pilersaarummi nunataq tamakkingajallugu nunatami pineqartumiippoq.

Immikkoortut pingaarnerit pingsut Unesco-mut ilanngunneqassasut Qeqqata Kommuniata aallaavigaa, tassaasut Aasivissuit, Nipisat nunatarlu eqqissisimatitaareersoq Arnangarnup Qoorua.

10.2. Illut allanngutsaaliukkat eriagisassallu.

Kommunip pilersaaruserfigineqarnerani Namminersorlutik Oqartussat soqutigisaasa nassuiarneqarnerini, kommunit tamarmik nalunaarsorlugit illuutit arlaqartut allanngutsaaliugassanngortinneqarput. Tamatuma saniatigut najugaqarfissiat illuutillu arlaqartut kommunip nammineerluni eriagisassanngortippai. Illuutit allanngutsaaliukkat Nunatta Katersugaasiveqarfiata isumagisarai, illuutillu eriagisassanngortitat kommunip isumagisaralugit.

Illuutit allanngutsaaliukkat

Illu allanngutsaaliorneqaruni, ilaatigut nammineq pisortalluunniit pigigaluarpassuk, piginnittup illu illersorneqarsinnaasumik pitsaassuseqartittuassavaa, soorlutaaq nalinginnaasumik aserfallatsaalinerit avataatigut illup silataani iluatungaani allannguuteqartitsissagaanni Kulturavsstyrelsimit akuerineqarsimasariaqarpoq.

Kulturavsstyrelsi illuutinut allanngutsaaliukkanuinnaq oqartussaassuseqaannangilaq, aammali illunik allanngutsaaliukkanik piginnittunut paasissutissiisarsarnissartik, ilitsersuisarnissartik ikiorsiisarnissartillu suliasamisut isigalugu. Illut allanngutsaaliukkat pillugit apeqqtissaqartoqartillugu saaffigineqarsinnaajuarpot.

Taamaattumik illuutinik allanngutsaaliukkanik qulakkeerininnissaq ineriartortitsinissarlu, piginnittup, atuisut, siunnersortit assigiinngitsut Kulturavsstyrelsillu akornanni oqaloqatigiissutigineqartarput. Illut allanngutsaaliugaq katersugaasiviunngilaq, kisiannili illuutip immikkut pitsaassusaa immikkuullarissusaatalu allanngutsaaliorneqarnissaa pingaaruteqassusaa, allanngutsaaliugassamut tunngassunik suliaqarnermut attuumassuteqarpoq.

Eqqortumik siunnersorneqarnikkut ilitsersorneqarnikkullu, allanngutsaaliuinerimi pingaartitat unioqputinngikkaluarlugit illuummi

allanngutsaaliukkami naleqqussakkamik allanngortitsisoqarsinnaallunilu atoruminarsaasoqarsinnaavoq.

Illumik allanngutsaaliukkamik piginninneq najugaqarnerluniluunniit immikkut ittumik isigineqakkajuttarpoq. Illut allanngutsaaliukkat, tamatigut immikkut ittunik pitsaassuseqarnerisigut najugaqarfigissallugit soqutiginarsisittarpaat.

Illumik allanngutsaaliukkamik piginnittutulli kulturikkut kingornussassamik aamma isumaginnittoqartarpoq. Illuutiniq allanngutsaaliuinissami eriagisassanngortitsinissamilu, illup naleqassusaa sapinngisamik siunissamut pigiinnarneqarnissaa qulakkeerneqarnissaalu anguniagaavoq.

Taamaattumik piginnittup illuutimi illersorneqarsinnaajuartinneqarnissaanik pisussaataavoq. Tamatuma saniatigut illumik allanngutsaaliukkamik piginnittoq illup iluanik silataanilluunniit allanngortitsissaguni, Kulturarvsstyrelsenimit akuersissuteqaggaartariagarpoq. Allanguinissamut atatillugu atortussatigut iliussissatigullu ilisimasalinnit siunnersorneqarsinnaasoqagqullugu, Kulturarvsstyrelsi siunnersuillunilu ilitsersuisarpoq.

Allanguutit annikkaluarunik annertugaluarunilluunniit, allanngortinneqarnissaannut akuersissummik pissarseqqaarsimasariaqarpoq. Illup qalia, illulluunniit iluani iikkap nuunneqarnissaa, silataani saqqaaniluunniit allagartamik ikkussinissaq pineqaraluarpalluunniit.

Illuutit eriagisassat pillugit:

Illut allanngutsaaliukkat isikkumikkut immikkuullarissuunerat, nunamulluunniit pingaaruteqarlutik kulturikkut oqaluttuarisaanikkut pitsaassuseqarnitik pillugit allanngutsaaliugaapput, illuutillu eriagisassat nunap immikkoortortaanut illoqarfimmulluunniit pingaaruteqassuseqarlutik. Illup ilua silataaluunniit pineqaraluarpat, allanngutsaaliuineq illumut tamarmiusumut atuuppoq, illuli eriagisassanngortinneqarsimaguni silataa kisimi pineqartarluni.

Illunut allanngutsaaliukkanut allaffissornikkut suliassat naalagaaffiup isumagisarigai, illuutinut eriagisanut kommunit akisussaapput. Kommuniq pilersaarusiortifigineqarneratigut kommunit illunik eriagisassanngortitsisinnaapput, illulluunniit qulakkeerneqarnissaat pillugu illoqarfimmut immikkoortumut pilersaarusiortisinnaallutik. Tamatuma saniatigut illut eriagisassat aserfallatsaalineqarnissaannut aningaasatigut tapiissuteqarsinnaapput.

Tamatuma saniatigut illunik eriagisassanik Kulturarvsstyrelsi toqqaasinnaavoq, takuuk illuutiniq eqqissisimatitsineq pillugu inatsimmi § 19. kommuniq pilersaarusiortifigineqarneratigut kommunalbestyrelsiq illuutiniq eriagisassanngortitsisarnerani inatsisitigut sunniutit assigalugit kulturarvsstyrelsi illuutiniq eriagisassanngortitsisarpoq. Inatsisitigut sunniutit taakku illuutiniq eqqissisimatitsineq pillugu inatsimmi § 18 atuarneqarsinnaapput, illumillu ingutserisoqarnissaanik kommunalbestyrelsi ilaatigut aalajangiitinnagu tamanut tusarniutigineqaggaartussaalluni.

Taamaattorli immikkut pisoqartillugu kulturarvsstyrelsi aalajangiisinnavaoq, illumik eriagisassanngortitsinermi, pilersaarusiordermi inatsit malillugu illoqarfimmi immikkoortumut pilersaarummi inatsisitigut sunniutaasut assigalugit pisoqassasoq. Imaappoq, Kommunalbestyrelsi akuersitinnagu ingutserisoqaqqusaanngilaq, allanngortiterisoqaqqusaanngilaq, allatulluunniit allanngortitserisoqaqqusaagani.

GTO – illuliortariaaseq

Nunatsinni innuttaasunut nalinginnaasunut illuliaqqaanut ersiutaallutik, illoqarfippaalunni suli takussaasarput.

Illuliat taakku ilaat ullutsinni eriagisassaapput. Ilaatigut Sisimiuni Qiviarfiup kujataatungaani sanaartukkat.

11. Nunaannaq.

11.1 Pinngortitaq, piniarneq takornariaqarnerlu

Nunap timaata nakkutigineqarneranut akissussaaffik 2010/2011 ukiup nikinneraniit Qeqqata Kommuniata Namminersorlutik Oqartussaniit tigunguuvaa. Tassunga atatillugu Namminersorlutik Oqartussat nuna tamakkerlugu malitassanik suliaqarnikuupput, nunap timaanik illersuinissamik atuinissamullu killiliussamik aalajangersaasumik. Kommunip suliamik ingerlatitseqqinissaminut aallaavittut pilersitsivissaa.

Nunap timaani pinngortitap pisuussutai takornariaqarnermut periarfissanik ulikkaarput, erngup nukinganik aammalu aatsitassarsiorneq inuutissarsiuutit annertusiartortut ilagivaat, Kalaallit Nunaat tamaat isigalugu ingammillu Qeqqata Kommuniata aningaasaqarnikkut atuilluarnissap ineriartortinneqarnissaanut annertuumik naatsorsuteqarfigneqartut.

Nunap Ineriartortinneqarneranut Iliuusissatut Pilersaarummut Qeqqata Kommuniata oqallisissiaanun atatillugu, suliaqartunut akuersissuteqarnissanun periutsinik assigiinnngitsunik nalunaaruteqartarnissaq aqutigalugu nunap timaani sammisanik nalimmassaasarnissamut periarfissanik qulakkeerinninnissaq pingaartinneqarpoq, akuersissuteqarnikkut aningaasaliissuteqarluni tunngavissamik pilersitsisoqarsinnaalluni, atuisunit allanit suliffeqarfiup periarfissai ulorianartorsiortinnagit.

Nunaannaap pissarititaasa pigiinnarneqarnissaat.

Qeqqata Kommunianun sammisassaq pingaaruteqarluinnartoq tassaavoq, kommunimi pinngortitap pingaartitap paariinnarneqarnissaa. Pinngortitamik illersuineq atuinerlu ingiaqatigiinnissaat pingaaruteqarluinnarpoq. Illuatungaatigut pingaaruteqarpoq, inuiaqatigiinni inuunerlut tunngavissap ilaatut annertuutut pinngortitap ilaaginnarnissaa, illuatungaatigullu nunami annertoqisumi naasut uumasullu pisuussutit aamma paariinnarnissaat pingaaruteqarpoq. Taamaattumik eqqarsarluarluni atuneq pissaaq.

Pilersaarusionermi nunap assingi Namminersorlutillu Oqartussat soqutigisaanni takuneqarsinnaavoq, pinngortitat immikkuullarissut nalunaarsukkat sumiinersut, uumasooqarnermut naasoqarnermullu inissaqartitsilluartut. Allatut oqaatigalugu inuit pinngortitaatigut allanngortitassarinnngisagut.

Kommunip pilersaarusionerqarnerani assersuutigalugulu Kangerlussuup eqqaani pinngortitap pingaartitap qulakkeerneqarnissaa siunertaralugu nunamut ingerlatsineranut pilersaarummi nunap timaanik atuinissamik malittarisassiortoqarnikuuvoq, Sermersuup eqqaani Punkt 660-ip eqqaaniit Kelly Villy-mut aqqummi amitsup eqqaani takonarissat takkunnerpaaffigisartaganni sammisat katersornerisigut aammalu Kangerlussuup kujammut kitaani umiarsualivissamut nutaamut siunersuummut.

▪ **Kangerlussuup ingerlanneqarneranut pilersaarummut iserfissaq.**

Allatut oqaatigalugu, pinngortitarsuaq taamak annertutigisoq pinngortitaq aserunnikkaluarlugu atortulersuutinik nutaanik soorlu assersuutigalugu akunnittarfinnik illuaqqanillu illoqarfeeqqanut il.il. imaqarsinnaasoq nalilerneqarpoq, nungusaataanngitsumik tunngavilimmik pilersinneqarnissaat qulakkeerneqarpat pinngortitamullu tulluarsarlugit, taamaalilluni najugaqavissut takonarissallu atortulersuutinik angisuunit sunnerneqanngikkaluarlutik pinngortitami angalasinnaanngorlutik.

Piniarneq aalisarnerlu.

Kalaallit/inuit kulturitoqaat piniarnermik aalisarnermillu misigisaqarfiulluni sanarfisaavoq, taamaattumik inuiaqatigiinni kalaallini piniarnissamut aalisarnissamullu periarfissat paariinarnissaanut suli sammisaavoq, sunngiffimmi pinialuttartutut aamma inuutissarsiutigalugu piniartutut kiisalu sinerissami aalisartutut. Amerlasuut piniarnermut aalisarnermullu sumiiffinni ataasiakkaani ileqqoqalernikuupput, aammalu takornariaqarnermut suliniutitut nutaanik takkuttoqaraangat, ilaatigut aqqiaginngissutinik pilersooqartarpoq.

Aqqiaginnginnerit tamakku akuersissuteqarnermik nalunaaruteqarnikut nalimmassarneqarnissaat naatsorsuutigineqarpoq, tassani soqutigisaqatigiit assigiingitsut assigiimmik atugassaqartilerlugit, taamaalilluni takornariaqarnermut ileqqutoqqatullu piniarnermut aalisarnermullu inissaqartitsisoqalerluni.

Takornariaqarneq.

Kalaallit Nunaanni takornariaqarnikkut misigisassatut periarfissat annertooujussuupput, aammalu takornariaqarnikkut periarfissanik anguniagalimmik saqqummiussissarneq aqutigalugu annertusiartortitsinissamut periarfissaqarluarpoq. Matuma ataani periarfissat ilaat taaneqassapput:

- Misigisassarsiorluni takornariaqarneq – pinngortitarsuaq – sermersuaq – uumasut – uumassusillit.

- Pisulluni takornariartitsineq
- Illuaqqanut takornariartitsineq.
- Unnuisarfiit takornariaqartitsinerat – immaqqa peqqissaatigalugu
- Tatsini, kuunni imaaniluunniit qissattaammik aalisartitsineq.
- Ujarassiorluni takornariartitsineq.
- Sisorariartitsilluni takornariartitsineq
- Misigisassarsiorluni takornariartitsineq
- Pissanganartussarsiorluni takornariartitsineq.
- Tammajuitsussarsiorluni piniartitsilluni takornariartitsineq.
- Qulimiguulimmik sisorartitsilluni takornariartitsineq.
- Kulturisiorluni takornariartitsineq.
- Umiarsuarnik takornariartaatinik takornariartitsineq
- allallu

Periarfissarpasuit taaneqarsinnaapput, periarfissanillu atuinissaq qanoq nittarsaanneqarnissaanik paasinninnissamik aammalu takornarissanut periarfissanut ataqtigissarneqarnissaat imminnut ataqtigiipput.

Takornariaqarnermik ineriartortitsinissamut tunngatillugu aporfiit annertunerit ilagivaat, attaveqarniarnerup akisuallaarujussuarnera, aammalu angalaniartut amerlineratigut angalanernut akit appartinneqarnissaanut periarfissatut aallaaviit ilagisinnaavaat.

Takornarissat unnuiffigisinnaasaannik orniginartunik aammalu takornariarnermi siunertanut atatillugu takornarissat ajornannginnerusunik aningaasanik atuisinnaanerinut periarfissanik pitsaasunik pilersitsisinnaaneq kommunip pilersaarusiorneqarnerani sammineqarpoq.

11.1. Aatsitassanut tunngasut

Aatsitassanut tunngasut inuutissarsiutitigut ineriartortut annersaat ilaattut naatsorsuutigineqartarpoq. Nunatsinni paaaviit (arlallit) pilersinneqareerput, ukiullu qulit ingerlanerini mineraalit assigiinngitsut – aligoqqiit kuultinut, qaqutigooortunut, zinki assigisaallu - qallorneqarlutik paaaviit pilersinneqassasut naatsorsuutigineqarpoq. Periarfissat misissorneqarnissaat sulissutigineqartorujussuuvoq, taamaakkaluartorli Nunatsinni tamakkiisumik suli misissorneqanngitsut arlaqarput. Atorneqarsinnaallutik nassaat ilaatigut illoqarfimmi inuutissarsiutitigut ineriartortitsinissamut periarfissagissaartitsissapput.

Qeqqata Kommuniani Maniitsup kujataata-tungaani Seqinnersuusami ukiorpaalunni Olivini saviminiliassanut paaarneqarnikuuvoq – piaavilli 2010 matuneqarpoq – taamaakkaluartorli ukiuni qaninnerusuni ammaqqinneqarnissaa naatsorsuutigineqarluni. Periarfissatut allatut taaneqarsinnaasut tassaapput Kangerlussuami aligoqqiit aatsitassallu qaqutigooortut kiisalu Seqinnersuusami Kangerlussuatsiamilu aatsitassanik qaqutigooortunik ilisimatusarneq.

Tamatuma saniatigut maannakkut Maniitsup nunataani tamarmi mineraalinik ilisimatusarnissamut akuersissutinik tunniussisoqarnikuuvoq.

Aatsitassanut ikummatissanullu pisorta qarfiup nittartagaanut iserfissaq.

Maniitsup eqqaani aluminiumik aatsiterivissamik pilersitsinissamut atatillugu, erngup nukinganik nukissiorfinnik marlunnik, aappaa Maniitsup sermiata kangiatungaani Tasersiami aappaalu Nuup Kangerluata qinguani Tasersuarmi pilersinneqarnissaat eqqarsaatigineqarpoq. Nukik taanna atavartuq kommunimi kangerluit qinguini itisuuni sikuunerlu ajortuni ulittarnermik nukissiuutinik ilaneqarsinnaapput, erngullu nukinga atorlugu nukissiuuteqarfimmiit innaallagissiuutip pilersuinerlut akqutissaata aappaa tassaneereerpoq.

Imermut imigassamut tatsit avammut tunisassiassanngorlugu aamma atorneqarsinnaapput, taakku erngup nukinga atorlugu innaallagissiorfinniit ruujoriligaareerput ilutigitillugulu talittarfeqarluni innaallagissamillu pilersuisoqarluni.

Kommunip pilersaarusionerqarnerani misissuinermi aatsitassarsiornermilu, kiisalu aatsitassarsiornermut il.il. atortussat pisariaqartitat illoqarfinni nunaqarfinnullu suliffissanik periarfissanik nutaanik pilersitsisinnaanerata inuaqatigiinnut sunniutigisinnaasaat sammineqarput. Ilutigitillugu immaqa nunap timaanut akqutissaasinnaasunik nutaanik pilersitsisoqarsinnaavoq, ilaatigut qulimiguulimmik atugassaqaangikkaanni pineqartuni annertoorujussuit tikikkuminaaffigisaanni.

Aatsitassanut tunngasoq immikkuullarissuq tassaavoq uulia naturgassilu, uuliamik il.il. 2010-mi ujaasinermi peqarsinnaaneramik nassaartoqarnerata kingorna ukiuni aggersuni misissuisoqangaatsiarnissaa naatsorsuutigineqarmat. Issittup imartaani uuliamik misissuineq annertuumik sulinerqarpoq, tassani pilersuinerlut umiarsuit qilleriviliallu, aammalu taamaalilluni umiarsualiveqarnikkut attaveqarnikkullu qilleriviit sullinnissaanut annertuunik piunasaqaateqarmat. Misissuinerne sullissinissamut tunngatillugu Sisimiuni Maniitsumilu umiarsualiviit inissisimalluarput.

12. Kingullermik kommunip pilersaarusionerqarneranit pilersaarut.

Kommunip pilersaarusionerqarnera kingullermik nutarterneqarneranit pilersaarutit suliarineqarsimasut, immikkoortumi tullermi takussusionerqarput. 2009-mi Sisimiut Kommunian Maniitsup Kommunialu kattunneqarmata, ataatsimoortumik kommunip pilersaarusionerqarnera nutaaq "Qeqqata Kommunian"-nut pilersaarutaavoq.

Sisimiut Kommunerisimasaani, Maniitsup Kommunerisimasaanilu kommunip pilersaarusionerqarnerinut tapiliussat ataani nassuiaatigineqartut, "Qeqqata Kommunianut 2012-imit 2024 tikillugu kommunip pilersaarusionerqarnera" aallaavigalugu pilersaarutinik nutaanik taarserneqarnissaasa tungaannut atuutissapput.

12.1. Sisimiut kommune

Sisimiut Kommuniata 1992-imit 2005 tikillugu pilersaarusionerfigineqarnera malillugu pilersaarusiak akuersissutigineqarsimasullu takussusionerqarnerat

Sisimiuni kommunip pilersaarusionerqarneranut tapiliussat:

Nr. 1 (1995) - Nalunnguarfik

Killiliussaqaarfik D1 immikkoortiterneqassaaq, D5-ilu atugassanngortinneqassalluni. Ukiuunerani sunngiffimmilu sammisassaqaartitsivittut immikkoortoq atugassanngortinneqarpoq.

Nr. 2 (1995) – hoteli

Hoteli portuinngorlugu allilerneqarsinnaatikkumallugu killiliussaqaarfik C6s-imi sanaartornissamut aalajangersakkat allanngortinneqarput.

Nr. 3 (1996) – mittarfik

Killiliussaqaarfik E8 mittarfimmut annertusineqarpoq.

Nr. 4 (1997) – utoqqarnut inissiat

Killiliussaqaarfik A16s-imi utoqqarnut inissialiortoqarsinnaaqullugu inissaqassutsitigut sanaartukkallu portussusissaannut aalajangersakkat allanngortinneqarput.

Nr. 5 (1998) – tuniniaavik

Tuniaavik nuunneqarsinnaaniassammat allilerneqarsinnaaniassammallu, ilutugalugulu pisiniarfiliortoqarsinnaaqullugu assigisaanilluunniit sanaartortoqarsinnaaqullugu killiliussaqaarfik C5s-imi aalajangersakkat allanngortinneqarput.

Nr. 7 (1999) – ikuallaavimmi toqqorsivik biilinullu inissiivik

Ikuallaavimmi assersuutugalugu kommunip sannaviata immikkoortortaanut toqqorsiviliortoqarsinnaaqullugu, biilinullu inissiiviliortoqarsinnaaqullugu killiliussaqaarfik D1 aamma E4 allanngortinneqarput.

Nr. 8 (2002) – Umiivitsiani ilinniartunut inissiat

Ilinniartunut inissiat 80-t inissaqaartikkumallugit killiliussaqaarfik A13 annertusineqarlunilu allanngortinneqarpoq.

Nr. 9 (2000) – Heliportip inuusuttunut ornittaganngortinneqarnera

Heliporti inuusuttunut ornittaganngortinniarlugu killiliussaqaarfik E2 allanngortinneqarpoq

Nr. 10 (2001) – Ujaqquerivikumi Kussangasuni inissiat ilinniartunullu inissiat

Inissiat 2x36-t, ilinniartunullu inissiat 40-t inissaqaartikkumallugit killiliussaqaarfik A15 annertusineqarlunilu allanngortinneqarpoq

Nr. 11 (2001) – Kaalikassaap aqquataani sanaartorfiunngitsoq qaqqajunnallu qaava

Aallakaatitsissutaallutik napparussuit pingasut Kaalikassaap aqquataani ikkussinnaaqqullugit, killiliussaqaarfik A10a-mi sanaartorfiunngitsumut aalajangersakkat allanngortinneqarput.

Nr. 13 (2001) – inissiarsuit eqqaanni meeqqerivik

Meeqqerivimmik nutaamik sanaartortoqarsinnaaqqullugu, killiliussaqaarfik A6 allanngortinneqarpoq

Nr. 15 (2004) – illoqarfiup qeqqa

Sisimiut illoqarfittut ineriartortinneqarsinnaanissaa periarfissikkumallugu, killiliussaqaarfiit A3, A4, C2, C3, C5 aamma D4 allanngortinneqarput, inissaqassusaanullu aalajangersakkat aalajangersarneqarlutik

Nr. 16 (2002) – aqqusinertaarsuarmi eqqaasartarfik

Aqqusinertaarsuarmi ujaraaqqanik aallertarfik nungummat, aallaammik sungiusarfiullunilu eqqaasartarfiusinnaaniassamat killiliussaqaarfik E10 allanngortinneqarpoq

Nr. 17 (2003) – Piginneqatigiilluni inissiaatileqatigiit Sisit ataatungaanni meeqqanut annertuumik sumiginnagaasimasunut perorsaaviulluni ulloq unnuarlu angerlarsimaffik

Meeqqanut annertuumik sumiginnagaasimasunut perorsaaviulluni ulloq unnuarlu angerlarsimaffik inissaqartikkumallugu, Killiliussaqaarfik A12-imi aalajangersakkat allanngortinneqarput

Nr. 18 (2004) – containerit

Containerit silatimikkut isikkuinut tunngatillugu

piumasaqaateqartoqarsinnaaqqullugu, tapiliussaq nr. 18 nalinginnaasumik tapiliussaavoq

Nr. 19 (2004) – Akia

Kangerluarsunnguup avannaatungaani nutaamik illoqarfittaarnissamut, tapiliussaq pilersaarutitigut tunngavissiillunilu pingaarnertut aqqussuussinissamut aqqutissiivoq

Nr. 20 (2003) – inissiarsuit inuutissarsiorfiullu B7-ip akornanni ilinniartut inaat ilinniartut inaat 180+90 inissaqartikkumallugit, killiliussaqaarfik nutaaq A17 immikkoortinneqarpoq. B7 aamma D1 annikillisinneqarput.

Nr. 21 (2005) – kulturikkut illorsuaq, atuarfiup allilerneqarnissaa, meeqqerivik aqqusinerlu

Kulturikkut illorsuaq, atuarfiup allilerneqarnissaa, meeqqerivik, Nalunnguarfillu sinerlugu nutaamik aqqusinniortoqarsinnaaqqullugu killiliussaqaarfik C8 annertusineqarlunilu allanngortinneqarpoq. Nunaminertanik aqutsineq pillugu aalajangersakkat, tapiliussaq nr. 21-kkut aamma ilanearput.

Nr. 22 (2006) – Sanaartornermik Ilinniarfiup allilernerqarnissaa kiisalu Kussangasut inissiaruillu eqqaanni ilinniartut inaat. Sanaartornermik Ilinniarfik allilernerqarsinnaaqullugu killiliussaqaarfik C11s-imi aalajangersakkat allanngortinneqarput. Ilinniartut inaat inissaqartikkumallugit, killiliussaqaarfik A15 aamma A16 allilernerqarput kiisalu D1 annikillisinneqarluni. Nunap qanoq issusaa patsisaalluni ilinniartut inaat sanaartorneqarsinnaanngimmata, A17 annikillisinneqarpoq.

Nr. 23 (2006) – brugsen-ip allilernerqarnera, angallaviup allanngortinneqarnera rundkørsel-ilu Brugsen allilernerqarsinnaaqullugu, angallavik allanngortinneqarsinnaaqullugu rundkørsel-iliisoqarsinnaaqullugulu, killiliussaqaarfik C5 allilernerqarlunilu aalajangersakkat allanngortinneqarput. A6 aamma C4 annikillisinneqarput. Nunaminertanik aqutsineq pillugu aalajangersakkat, tapiliusaaq nr. 23-kkut aamma ilaneqarput.

Nr.26 (2006) – Mittarfiup eqqaani Pineqaatissinneqarsimasunut isertitsivik Pineqaatissinneqarsimasunut ammasumik, ilaatigullu matoqqasumik isertitsiveqarsinnaaqullugu killiliussaqaarfik nutaaq C22 immikkoortinneqarpoq. E8 annikillisinneqarpoq.

Nr. 27 (2007) – nunaminertanik aqutsineq pillugu nalinginnaasumik malittarisassat Bilinut inissiivinnut, alliliinissanut, sanaartorfigissaanissanut illuaqqanullu immikkut malittarisassat

Nr. 28 (2006) – Akia Killiliussaqaarfiit A19, 21 aamma 24 peerneqarput kiisalu C16, 17 aamma 19 annertusineqarlutik. A27-mut aalajangersakkat kiisalu nalinginnaasumik angallanneq allanngortinneqarput. Ersarinnerusumik pilersaarusiornertigut paasinarsimmat, Akiani pingaarnertut pilersaarut (tapiliusaaq nr. 19) malinneqarsinnaanngitsoq pineqartut allanngortinneqarput.

Nr. 29 (2007) – illoqarfiup qeqqani pisiniarfiit Nutaamik sanaartortoqarsinnaanera, ilaatigut Pisiffik-up Brugsen-illu allilernerqarsinnaanissaat periarfissikkumallugu killiliussaqaarfik C2s-imi aalajangersakkat allanngortinneqarput.

Nr. 30 (2007) – meeqqerivik, ilinniartut inaat utoqqarnullu inissiat, Kussangasumilu aqqusineq Kussangasuni meeqqerivik, ilinniartut inaat, utoqqarnullu inissiat inissaqartikkumallugit kiisalu Eqqaavimmummit Kussangasunut aqqusinniortoqarsinnaaqullugu killiliussaqaarfik A15s-imi aalajangersakkat allanngortinneqarput

Nr. 32 (2007) – Kangerluarsunnguami inuutissarsiorfik Inuutissarsiorfissatut killiliussaqaarfik B8 nutaartatut immikkoortinneqarpoq

Nr. 33 (2007) – aqqusinertaarsuarmi mittarfissaagaluakumi qaartiterutaasivik Qaartiterutaasivimmut atugassanngorlugu killiliussaq nutaaq E6 immikkoortinneqarpoq

Nr. 35 (2008) – entreprenør- og fjeldteknisk skolip, Piareersarfiullu allilernerarnerat
Entreprenør- og fjeldteknisk skole, Piareersarfillu allilernerqarsinnaaqqullugit killiliussaqaarfik C11 annertusineqarpoq, aalajangersakkallu allanngortinneqarlutik.

Nr. 37 (2010) – iliveqarfiup allilernerqarnera
Iliveqarfik allilernerqarsinnaaqqullugu killiliussaqaarfik C3 ilaneqarpoq. C2 aamma A3 annikillisinneqarput.

Nr. 38 – inuusuttut ornittagaanit teknikkikkut atortuutinut heliport-imullu Killiliussaqaarfik D7, E2-nngortinneqarpoq

Nr. 39 – Akiani najugaqarfissiaq
Killiliussaqaarfik A20 najugaqarfissiannngortinneqarpoq

Nr. 41 (2011) – Akia, najugaqarfissiaq nutaaq tusarniutigineqarpoq.

Kommunip pilersaarusionfigineqarneranut Kangerlussuarmut tunngatillugu tapiliussaq:

Nr. 14 (2003) – Kangerlussuup nunaqarfittut pilersaarusionfigineqarnera

Nr. 31 (2007) – mittarfiup kujataa-tungaani nunaqarfiup qiterpasissuia Eqikkaanissaq kiisalu højskolimut, efterskolimut il.il. kiisalu pineqaatissinneqarsimasunut inissiivittut atorneqarsinnaaqqullugu killiliussaqaarfik C2s-imut aalajangersakkat allanngortinneqarput

Nr. 36 (2008) – mittarfiup avannaatungaani najugaqarfissiaq Eqikkaasoqarsinnaaqqullugu killiliussaqaarfik A2s-imi aalajangersakkat allanngortinneqarput.

Nr. 40 (2011) – mittarfiup kujataatungaani najugaqarfissiaq nutaaq Ilaatigut najugaqarfissiassaalluni killiliussaqaarfik nutaaq A7 pilersinneqarpoq. Inuutissarsiorfik B4 annikillisinneqarpoq

12.2 Maniitsoq Kommune

Maniitsup 1998-imit 2007 tikillugu pilersaarusionfigineqarneranut tapiliussaq nr. 3.

Utoqqarnut inissiat 16-it, Annertusoq. September 2001.

Maniitsup 1998-imit 2007 tikillugu pilersaarusionfigineqarneranut tapiliussaq nr. 4.

Killiliussaqaarfik B 6 pillugu, Umiarsualivik. December 2002.

Maniitsup 1998-imit 2007 tikillugu pilersaarusionerfigineqarneranut tapiliussa
nr. 5.

Killiliussaqaarfik A11, D4 aamma E2 pillugit. Oktober 2004.

Maniitsup 1998-imit 2007 tikillugu pilersaarusionerfigineqarneranut tapiliussa
nr. 6.

Killiliussaqaarfik B1-ip allanngortinneqarnera. Marts 2006.

Illoqarfimmi immikkoortunut pilersaarutit:

Illoqarfimmi immikkoortumut pilersaarut A9.01 – Illunnguit Qulaat. Marts 2002.

Illoqarfimmi immikkoortumut pilersaarut B6.01. Umiarsualivik. December
2002.

Illoqarfimmi immikkoortumut pilersaarut B6.02. Umiarsualivik. Maj 2004.

Illoqarfimmi immikkoortumut pilersaarut C1. Annertusoq-mi pisortat
suliffeqarfiutaat. September 2001.

Illoqarfimmi immikkoortumut pilersaarut A4.03. Ivissuit-avannarliit kiisalu
heliporteqaarfikoq. Maj 2008.

12.3 Qeqqata Kommuniani 2010-mut Pilersaarusionermermi periusissat.

2010-mut pilersaarusionermermi periusissat, kommunillu 2012-imit 2024 tikillugu
pilersaarusionerfigineqarnera nassuiaammi matumani pingaarutilerujussuupput.

Kommunip pilersaarusionerfigineqarnissaanut siunnersuummut atatillugu
innuttaasunik ataatsimiisitsinerni saqqummiunneqarsimallutik
ilanngunneqarsinnaasut naliliiffineqarsinnaasullu tulliuuttumi
ersersinneqassapput.

a. Atammik

- i. Seqi paaaviinnartut atornerqarani periarfissaritaasunik allanik
atorluannissamik ujartuineq suli naammassineqanngilaq –
siunissami qaninnerusumi paaavik ammaqqinneqasasoq
naatsorsuutigineqarpoq.
- ii. Kuisimangitsuni qulimiguulinnut mittarfik – kommunip
pilersaarusionerfigineqarnissaanut siunnersuummi qulimiguulinnut
mittarfissap inissisimavissaa siunnersuutigineqassaaq.

b. Napasoq

- i. Oqaaseqaatissaqanngilaq.

c. Maniitsoq

- i. Kommunip 2012-imit 2024 tikillugu pilersaarusionerfigineqarnerani
Sisimiut Maniitsullu Umiarsualiviisa allilernerqarnissaannut
siunnersuutit ilanngunneqarput.

d. Kangaamiut

- i. Tatsip nuunneqarneratigut orniginartumik
najugaqarfissiorortoqarlunilu sunngiffimmi sammisassaqaartitsiniutit

nutaat, soorlu sisorartarfissaq inissaqartinneqalissagaluarpog. Tatsip nuunneqarnerani aningaasartuutaajumaartussat, pitsaaqutinut angunekarumaartussanut naleqqersuunneqarsinnaassanngitsut nalilerneqarpoq.

- ii. Nunaqarfinni illut najorneqanngitsut avataanit suliarortunut atorneqarsinnaapput.

Illoqarfiit sinerissami siammasinnerisa kingunerisaanik, illoqarfinni suliffissalinni inissianik sanaartortoqarnissaa pisariaqarpoq. Siunissaq ungasinnerusog eqqarsaatigalugu nunaqarfinni najugaqaraluarluni illoqarfinni annerni suliffeqarsinnaalluni, nunaqarfiit illoqarfiillu annerit suliffissallit akornanni isumannaannerusumik angallassisoqalersinnaanissaa sulissutigineqarsinnaavoq, maannakkulli pisariaqanngikkallartutut nalilerneqarpoq.

e. Itilleq

- i. Oqaaseqaatissaqanngilaq

f. Sarfannguit

- i. Oqaaseqaatissaqanngilaq

g. Kangerlussuaq

- i. Kangerlussuami Mittarfiup piginnarneqarnissaata qulakkeerneqarnissaa pingaaruteqartoq oqaatigineqarnikuuvoq – ilaatigut mittarfiup ingerlaannarnissaanut, mittarfiup ingerlataasa inuutissarsiutitigut periarfissat atorluarneqanissaat pillugu kommunip pilersaarusiortigineqarnissaanut siunnersuummi periarfissat assigiinngitsut ilanngunneqarnikuupput. Nassiussaleriffik, unnuisarfiliorneq il.il. taaneqarsinnaapput.
- ii. Illoqarfippaalunnut sanilliullugu Kangerlussuaq innuttaqarnerunera innersuussutigalugu, Kangerlussuaq nunaqarfiujunnaarsillugu illoqarfinngortinneqarnissaa eqqarsaatitut kissaatigineqarnikuuvoq. Kangerlussuaq maannakkut illoqarfinngortinneqarnissaa iluaqutaassanngitsoq nalilerneqarpoq.
- iii. Kangerlussuarmi takornarialerinikkut periarfissat atorluarneqarnerunissaat kissaatigineqarpoq – takornarialerinermit atatillugu unnuisarfiliortifissat illuaqqiorfissallu arlallit immikkoortinneqarput.
- iv. Qarasaasianut RAM-inik Kangerlussuarmi sanaartortoqartalissasoq siunnersuutigineqarpoq – sanaartussagaanni silaannaq panertuusariaqartoq isumaqarput. – RAM-imik pilersitsiortornissamut suliffeqarfimmik

aallartitsinissamut inuutissarsiorfimmi piusumi inissaqassasoq nalilerneqarpoq.

- v. Pajuttaat ukiumut arlaleriarluni tikittarnissaa pisariaqarpoq – umiarsuit Kangerlussuamut tikittarnerisa ajornannginnerulersinneqarnissaat qulakkeerumallugu, kommunip pilersaarusiordfigineqarnissaanik siunnersuummi umiarsualivissatut marluk siunnersuutigineqarput
- vi. Sisimiut tungaanut aqqusiniliinikkut takornarialerineri allatigullu periarfissarpasuit ammaanqassapput – Kangerlussuup Sisimiullu akornanni aqqusinniortoqarnissaa, kommunip pilersaarusiordfigineqarnissaanut siunnersuummi ilanngunneqarpoq.
- vii. Lærling-inut inissialiortoqarnissaa, timersornerlu aallaavigalugu højskoliliortoqarnissaa siunnersuutigineqarpoq – illoqarfimmi taakkuninnga pilersitsisoqarnissaanut periarfissaqareerpoq.
- viii. Qaarsunni najugaqarfiliornissamut pitsaasumik periarfissaqartitsisoqarnissaa kissaatigineqarpoq – sanaartukkat innaallagissamik, imermik, kiammik kuuffissuaqarnikkullu pilersorneqarnerinut aningaasartuutit sapinngisamik appasinnerpaaffimmiinneqarnissaat anguniarlugu sanaartukkat ataqtigiissinneqarnissaat kommunip pilersaarusiordfigineqarnerani pingaarnertut tunngaveqarpoq. Taamaattumik illoqarfiup avataani najugaqarfissanik nutaanik immikkoortitsisoqarnissaa suliniutigineqarnikuunngilaq.
- ix. Ilisimatusarneq pingaaruteqarluni aamma suliassaqtitsisarpoq – nunaminertat immikkoortinneqarsimasut annertusineqarnissaanut periarfissagissaartutut nalilerneqarmata, kommunip pilersaarusiordfigineqarnerani ilisimatusarnermut tunngatillugu atugassiannorlugit nunaminertanik immikkoortitsisoqanngilaq – ilisimatusarnermut tunngatillugu atugassarititaasut eqqarsaatigalugit RUS-imut ataqtigiissilersillugu sulissutigineqarpoq.

h. Sisimiut.

- i. Sisimiuni Maniitsumilu umiarsualiviit allilerneqarnissaat, kommunip 2012-imit 2024 tikillugu pilersaarusiordfigineqarnissaanut siunnersuummi ilanngunneqarput.
- ii. Illoqarfiit takujuminarsarneqassasut kissaatigineqarpoq. Kommunip 2012-imit 2024 tikillugu pilersaarusiordfigineqarnissaanut siunnersuummut atatillugu Sisimiut Maniitsullu takujuminarsarneqarnissaanut

isumassarsianik saqqummiussisinnaasussanik
suleqatigiissitanik marlunnik pilersitsisoqarpoq.
Saqqummiunneqartut ataavartumik sulissutigineqartarput.

- iii. Sisimiut Kangerlussuullu akornanni aqqusinniassaq sinerlugu unnuisarfiliornissaq – Kangerlussuup kujataata-kippasissortaani, Sisimiunilu Alanngorsuarmi unnuisarfiliortoqarsinnaanissaanut periarfissiisoqassaaq.
- iv. Kommuniq pilersaarusiortifigineqarneranut tunngatillugu suliniarnermi, Nalunnguarfimmi Kulturikkut illorsuup Taseraliup akiatungaani naluttarfimmik qulisamik sanaartortoqarnissaanut periarfissaqartitsisoqarpoq. Tassunga tunngatillugu aamma sukuutsertarfimmik pilersitsisoqarnissaanut periarfissaqartitsivoq.
- v. Illoqarfiup qiterpasissortaani atisaajartarfitalimmik ivigaasalersukkamik arsaattarfiliortoqartariaqarpoq. Kommuniq pilersaarusiortifigineqarnerani, arsaattarfiliortoqarsinnaanissaanut periarfissaqarpoq.
- vi. Nipilersornermik ilinniarfik – nipilersornermik ilinniarfiup allilerneqarnissaanut periarfissagissaarpoq.
- vii. Illoqarfik qimmivileqassanngitsoq kissaatigineqarpoq – qimmiliviit illoqarfiup avataanut nuunneqarsinnaanissaat periarfissikkumallugu, nunaminertat qimmilivissat arlaqartut Kommuniq pilersaarusiortifigineqarnissaanut siunnersuummi ilanngunneqarput. Illoqarfimmi qimmilivinnut inerteqquteqarnissamik suliniuteqartoqanngilaq.
- viii. Norskit titartaasartut 70° N-imeersut isumassarsiffigalugit nunap sannaanut naleqqussarneqarnerusunik sanaartorsinnaanissamut, qaarsunnilu sanaartortoqarsinnaanissaanut periarfissaasinnaasut ilanngunneqarput.
- ix. Kangerlussuarmut aqqusinniassamut atatillugu aqqusinniorfiusinnaasut arlallit siunnersuutigineqarput.
- x. Uuliasiortunut gassisiortunullu pilersuivittut atugassaannik nunaminertanik immikkoortitsisoqarluni qulakkeerinnittoqarnissaa kissaatigineqarpoq – kommunip pilersaarusiortifigineqarnissaanut siunnersuummi, ilaatigut Akiani ikaartarfiup kitaa-tungaani, ilaatigullu Mittarfiup avannaatungaani siunertamut atugassanik nunaminertanik immikkoortitsisoqarpoq.

- xi. Illoqarfiup qiterpasissortaa ineriartortinneqarsinnaaniassamat, kommunimi entreprenøreqarfii nuutsinneqarnissaat kissaatigineqarpoq – kommunip pilersaarusiortifigineqarnissaanut siunnersuutitigut illoqarfiup qiterpasissortaa Sanaartornermik Ilinniarsiup Aatsitassanullu Ilinniarsiup ineriartortinneqarnissaanut immikkoortinneqarpoq.
- xii. Illoqarfiup ilinniartoqarfiuneranut naapertuuttumik, ullutsinnullu naleqquttunik atortoqarluni atuakkanik atorniartarfimmik pilersitsisoqarnissaa sulissutigineqassasoq. Kommunip pilersaarusiortifigineqarnissaani Taseraliullu eqqaata pilersaarusiortifigineqarnerani, Taseralimmut atasumik atuakkanik atorniartarfiliortoqarnissaanut periarfissaqarpoq.

12.4. Pilersaarutit allat pingaarutillit

Kommunip pilersaarusiortifigineqarneranut tapiliussat, illoqarfiullu immikkoortortaanut pilersaarutit saniatigut Norgemi Tromsø-mit titartaasarfik 70° N isumassarsiorfiusinnaasumik nalunaarusiaqarnikuuvoq, soorluttaaq Maniitsup eqqaani ilumut alumniikum aatsiteriviliortoqarnissaanik aalajangiisoqarnissaanut Maniitsup eqqaata misissuiffigineqarneranut atatillugu arlalinnik nalunaarusiortoqarnikuusoq.

12.1.1.

13. Pilersaarummut nassuiaasiortarnermut atatillugu Links-it atornerqartut.

- 13.1. Pilersaarusiortarnermi periusissat**
- 13.2. Immikkoortortani malittarisassat.**
- 13.3. Kommunip pilersaarusiortifigineqarnerani naalagaaffiup soqutigisai.**
- 13.4. Nunap immikkoortortaa ineriartortinneqarnissaanut iliuusissamik nassuiaat.**
- 13.5. Akileraartarnermut atugarissaarnissamullu isumalioqatigiissitap isumaliutissiissutaa.**
- 13.6. Assartuussineq pillugu isumalioqatigiissitap isumaliutissiissutaa.**
- 13.7. Nunatsinni najugaqarfinni inuuniarnikkut atugassarititaasut pillugit Nord Regio-p misissuueqqissaarneri.**
- 13.8. Nunap timaanut nuna tamakkerlugu pilersaarusiortarnermut malittarisassat**
- 13.9. Aatsitassanut Naalakkersuisoqarfiup nittartagaa**
- 13.10. Aluminiu pillugu pilersaarut pillugu Greenland Developmentip nittartagaa**
- 13.11. Allat.**